

**Diagnoza
lokalnych zasobów
i potrzeb w zakresie
usług społecznych dla
gminy Pułtusk**

Mazowsze.
serce Polski

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

„Projekt „Dla Ciebie, dla mnie, dla nas – rozwój usług społecznych na Mazowszu”

Łączymy

Aktywizujemy

Wspieramy

Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej

- 00-844 Warszawa, ul. Grzybowska 80/82
- tel. 22 376 85 00, e-mail: mcps@mcps.com.pl
- www.mcps.com.pl

Dokument wytworzono w okresie wrzesień 2024 – czerwiec 2025 r.

Opracowanie: IBC Advisory Spółka Akcyjna oraz Centrum Badań Marketingowych Indicator Sp. z o.o.

SPIS TREŚCI

Wykaz używanych pojęć i skrótów	5
Wprowadzenie.....	7
Najważniejsze wnioski	9
I. Demografia	9
II. Sytuacja gospodarcza gminy	9
III. Lokalne zasoby usług społecznych	9
IV. Pomoc społeczna	9
V. Charakterystyka usług społecznych dla osób starszych w gminie Pułtusk w świetle danych zastanych i badań ankietowych.....	10
VI. Charakterystyka usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami w gminie Pułtusk w świetle danych zastanych i badań ankietowych	11
VII. Charakterystyka usług społecznych dla osób w kryzysie bezdomności w gminie Pułtusk w świetle danych zastanych i badań ankietowych	12
VIII. Charakterystyka usług społecznych dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego w gminie Pułtusk w świetle danych zastanych i badań ankietowych.....	13
IX. Charakterystyka usług społecznych dla rodzin z dziećmi w gminie Pułtusk w świetle danych zastanych i badań ankietowych.....	14
X. Opinie przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne w gminie Pułtusk w zakresie rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji	15
Rozdział I Diagnoza lokalnych zasobów gminy Pułtusk w zakresie usług społecznych w świetle analizy danych zastanych.....	17
I. Analiza sytuacji społecznej i demograficznej	17
II. Analiza lokalnych zasobów usług społecznych	19
III. Analiza świadczonych usług społecznych	21
Rozdział II Diagnoza usług społecznych – wnioski z badania ankietowego mieszkańców gminy Pułtusk	27
I. Metodologia badania ankietowego oraz charakterystyka grupy badawczej	27
II. Opinie o realizowanych usługach społecznych i zapotrzebowaniu na nie w pięciu grupach beneficjentów.....	29
Rozdział III Diagnoza usług społecznych – wnioski z badania ankietowego instytucji świadczących usługi społeczne w gminie Pułtusk.....	51
I. Metodologia badania ankietowego oraz charakterystyka grupy badawczej	51
II. Opinie przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne w gminie w zakresie rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji	53
III. Analiza usług społecznych prowadzonych dla poszczególnych grup beneficjentów w badanych instytucjach, ich problemy w rozwoju i gotowości do świadczenia usług społecznych	54
IV. Opinie przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do braku usług społecznych w ofercie ich instytucji	57

V. Opinie przedstawicieli badanych instytucji co do idei powstania Centrum Usług Społecznych (CUS)	59
VI. Opinie przedstawicieli badanych instytucji co do funkcjonowania organizacji pozarządowych (NGO) i wolontariatu na terenie gminy	60
Spis tabel	62
Spis wykresów	63

WYKAZ UŻYWANYCH POJĘĆ I SKRÓTÓW

CAPI –wywiad bezpośredni (ang. Computer Assisted Personal Interview).

CAWI – ankieta online (ang. Computer Assisted Web Interview).

CATI – wywiad telefoniczny (ang. Computer-Assisted Telephone Interviewing).

CUS – Centrum Usług Społecznych.

Deinstytucjonalizacja – rozumiana nie tyle jako dążenie do zamknięcia zakładów opieki długoterminowej, ale jako proces rozwoju usług społecznych na poziomie rodziny i lokalnej społeczności, który miałby umożliwić pozostawanie przez osobę potrzebującą pomocy jak najdłużej w swoim środowisku zamieszkania.

Diagnoza – Diagnoza lokalnych zasobów i potrzeb w zakresie usług społecznych na Mazowszu.

DPS – Dom Pomocy Społecznej.

EFS – Europejski Fundusz Społeczny.

FEPŻ – Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową.

Gmina – podstawowa jednostka samorządu terytorialnego w Polsce, odpowiedzialna za lokalne sprawy publiczne. Jest najmniejszym szczeblem administracji publicznej, obejmującym obszar jednej lub kilku miejscowości.

GUS - Główny Urząd Statystyczny.

JOPS – Jednostka Organizacyjna Pomocy Społecznej.

LPDI - Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych.

MCPS – Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej.

MGOPS – Miejsko Gminny Ośrodek pomocy Społecznej.

NGO – organizacja pozarządowa (ang. Non-Governmental Organisations).

NSP – Narodowy Spis Powszechny.

OPS – Ośrodek Pomocy Społecznej.

Osoba w wieku poprodukcyjnym – zaczyna się po 60 roku życia dla kobiet i po 65 roku życia dla mężczyzn, zgodnie z ustawowym wiekiem emerytalnym.

Osoba w wieku produkcyjnym – przedział wiekowy obejmuje osoby od 18 do 60 lat dla kobiet i od 18 do 65 lat dla mężczyzn.

Osoba w wieku przedprodukcyjnym – osoba, która jeszcze nie osiągnęła wieku, w którym może podjąć pracę zawodową i w związku z tym nie uczestniczy w rynku pracy.

OZPS – Ocena Zasobów Pomocy Społecznej.

Przemoc domowa – formy fizycznej, psychicznej, seksualnej, ekonomicznej lub emocjonalnej agresji stosowanej w relacjach rodzinnych lub bliskich, gdzie jedna osoba lub grupa osób sprawuje kontrolę nad inną.

Przyrost naturalny – różnica między liczbą urodzeń a liczbą zgonów na danym obszarze w określonym czasie, zazwyczaj w ciągu roku. Jest jednym z podstawowych wskaźników demograficznych służących do oceny czy populacja danego kraju lub regionu rośnie, maleje, czy pozostaje na stabilnym poziomie.

REGON – Krajowy Rejestr Urzędowy Podmiotów Gospodarki Narodowej.

Usługi społeczne – działania i programy realizowane przez państwo, samorządy lokalne lub organizacje pozarządowe, mające na celu wspieranie dobrostanu społecznego i zaspokajanie podstawowych potrzeb obywateli. Ich głównym celem jest pomoc osobom, które z różnych powodów (np. ekonomicznych, zdrowotnych, społecznych) nie są w stanie samodzielnie zadbać o siebie lub poprawić swojej sytuacji życiowej.

WPROWADZENIE

Organizowanie usług społecznych, obok polityki zabezpieczenia dochodu są współcześnie najważniejszym komponentem polityk publicznych państwa w zakresie realizowanej polityki społecznej. Stanowią one odpowiedź na wyzwania społeczne i powiązane są z potrzebami wynikającymi z takich procesów jak: zmiany demograficzne i starzenie się społeczeństwa, zmiany w strukturze rodzin, przeobrażenia rynku pracy, wzrost liczby osób o szczególnych potrzebach i z niepełnosprawnością, ryzyka socjalne, kryzysy personalne i rodzinne, a także zapotrzebowanie na kompetencje i kwalifikacje.

W jednostkach samorządu terytorialnego rozwój usług społecznych, powinien wspierać proces deinstytucjonalizacji rozumiany nie tyle jako dążenie do zamknięcia zakładów opieki całodobowej, ale jako proces rozwoju usług społecznych na poziomie rodziny i lokalnej społeczności, który miałby umożliwić pozostawanie przez osobę potrzebującą pomocy jak najdłużej w swoim środowisku zamieszkania. Zmiany w zakresie DI będą następowały w pierwszej kolejności poprzez uruchamianie nowych usług i nowych miejsc świadczenia usług w tzw. środowisku, tak by zapełnić obecnie istniejącą lukę pomiędzy opieką domową a instytucjonalną opieką całodobową.

Aby sprostać wyzwaniom związanym z rozwojem usług społecznych i deinstytucjonalizacji na poziomie gmin i powiatów, niezbędne jest przygotowanie Lokalnych Planów Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych (LPDI). Jednym z elementów LPDI jest dokonanie pogłębionej diagnozy stanu istniejącego i potrzeb społeczności lokalnej co do zakresu oraz form funkcjonowania i rozwoju usług społecznych.

Dlatego też głównym celem „Diagnozy lokalnych zasobów i potrzeb w zakresie usług społecznych w województwie mazowieckim” (zwanej dalej Diagnozą) jest kompleksowa ocena stanu i potrzeb sektora usług społecznych w gminach i powiatach Mazowsza. Diagnoza zawiera analizę obecnych zasobów oraz ocenę potrzeb mieszkańców województwa, szczególnie w kontekście opieki nad osobami starszymi, z niepełnosprawnościami, bezdomnymi, w kryzysie zdrowia psychicznego oraz dla rodzin z dziećmi w tym z dziećmi z niepełnosprawnościami. Niniejszy dokument stanowi raport częściowy z Diagnozy i dotyczy gminy Pułtusk w powiecie pułtuskim. Diagnoza składała się z 5 głównych komponentów badawczych. Tworzą one pełny obraz sytuacji w zakresie zasobów i potrzeb sektora usług społecznych w gminie Pułtusk oraz przedstawiają analizę zasobów i potrzeb kadrowych instytucji w tej jednostce samorządu terytorialnego.

Rysunek 1. Komponenty badawcze diagnozy.

Źródło: Opracowanie własne IBC.

NAJWAŻNIEJSZE WNIOSKI

I. Demografia

Gminę Pułtusk zamieszkiwało na koniec 2023 roku 24 130 osób, z czego 12 554 to kobiety, a 11 576 to mężczyźni. Spośród ogółu ludności odnotowano: 4 615 mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym, 13 957 mieszkańców w wieku produkcyjnym oraz 5 558 mieszkańców w wieku poprodukcyjnym.

II. Sytuacja gospodarcza gminy

Z uzyskanych danych dotyczących sytuacji gospodarczej gminy wynika, że dochody per capita były niższe od średniej powiatowej i średniej wojewódzkiej. Natomiast liczba zarejestrowanych w systemie REGON podmiotów gospodarczych przewyższała wskaźniki dla powiatu i dla województwa.

III. Lokalne zasoby usług społecznych

Na terenie gminy było zarejestrowanych 88 organizacji pozarządowych, a także 9 Kół Gospodyń Wiejskich.

W przypadku placówek niepomocowych w gminie funkcjonowały: ośrodek sportu i rekreacji, muzeum, centrum kultury i sztuki, biblioteka, placówki służby zdrowia.

W gminie Pułtusk zlokalizowane były następujące gminne i powiatowe placówki wsparcia (w tym jednostki organizacyjne pomocy społecznej): miejski ośrodek pomocy społecznej, domy pomocy społecznej dla osób przewlekłe psychicznie chorych, środowiskowy dom samopomocy dla osób dorosłych z niepełnosprawnością intelektualną oraz przewlekłe psychicznie chorych, warsztat terapii zajęciowej, uniwersytet trzeciego wieku, Dzienny dom senior+, klub integracji społecznej, świetlica środowiskowa.

W ramach projektów gmina oferuje także usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnościami: usługę opieki wytchnieniowej. i asystentury osobistej.

IV. Pomoc społeczna

Struktura pomocy społecznej udzielanej przez MOPS w gminie Pułtusk pokazuje, że dominującą formą wsparcia były świadczenia niepieniężne. W 2023 r. ze świadczeń w tej formie skorzystało 328 osób. W tym samym okresie świadczenia w formie pieniężnej otrzymało 300 osób. W ramach struktury otrzymanych świadczeń pomocy społecznej pomoc uzyskiwały w przeważającej części kobiety i osoby w wieku produkcyjnym.

Wśród głównych powodów przyznawania pomocy społecznej przez MOPS w gminie Pułtusk w 2023 r. należy wymienić następujące: ubóstwo (281 rodzin), długotrwałą lub ciężką chorobę (257 rodzin), bezrobocie (192 rodziny), niepełnosprawność (177 rodzin), bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego (79 rodzin).

W 2023 roku w gminie Pułtusk przeprowadzono 481 wywiadów środowiskowych, którymi objęto 480 rodzin, liczących łącznie 949 osób. Praca socjalna została skierowana do 562 rodzin, w których znajdowało się łącznie 1 151 osób. W tym samym roku zawarto 38 kontraktów socjalnych, którymi objęto łącznie 38 osób.

V. Charakterystyka usług społecznych dla osób starszych w gminie Pułtusk w świetle danych zastanych i badań ankietowych

Na terenie gminy liczba osób starszych w 2023 r. wynosiła 5 558, co stanowiło 23,03% ogółu mieszkańców. Pomocą społeczną objętych zostało 61 rodzin spośród osób starszych, z czego 39 było jednoosobowych. W sumie udzielone wsparcie dotyczyło 101 członków tych rodzin, co stanowiło 0,42% ogółu mieszkańców gminy.

W gminie Pułtusk usługi opiekuńcze świadczone dla 30 osób na łączną kwotę 178 853 zł.

Na terenie gminy funkcjonowały placówki wsparcia dla osób starszych i były to:

- Dzienny dom senior + z 30 miejscami
- uniwersytet trzeciego wieku.

Wśród uczestniczących w badaniu mieszkańców przeważa zdanie, że gmina Pułtusk dobrze wspiera osoby starsze (taka jest opinia 38% beneficjentów usług społecznych i 40% niekorzystających z nich).

Uczestniczący w badaniu mieszkańcy stwierdzili, że usługi oferowane osobom starszym przez gminę Pułtusk są niewystarczające (to zdanie 41% beneficjentów usług społecznych i 27% niekorzystających z nich).

Wśród ankietowanych przeważa zdanie, że uzyskanie usług społecznych dla osób starszych na terenie gminy Pułtusk jest trudne (tak uważa 44% beneficjentów usług społecznych i 44% niekorzystających z nich).

Z analizy formularzy badawczych wynika, że w ciągu ostatnich 3 lat osoby starsze najczęściej korzystały w gminie Pułtusk z następujących usług:

- dziennych ośrodków wsparcia
- usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania organizowanych przez gminę
- wsparcia w postaci dodatkowych usług (np. w formie dożywiania lub w zakresie transportu, dowozu)
- całodobowych, stacjonarnych ośrodków wsparcia.

W opinii wszystkich przebadanych mieszkańców gminy Pułtusk najbardziej potrzebnymi usługami społecznymi dla osób starszych są:

- usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania organizowane przez gminę
- wsparcie w postaci dodatkowych usług (np. w formie dożywiania lub w zakresie transportu, dowozu)
- dzienne ośrodki wsparcia.

VI. Charakterystyka usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami w gminie Pułtusk w świetle danych zastanych i badań ankietowych

Według NSP w gminie Pułtusk zamieszkiwało 3 174 osoby z niepełnosprawnościami. W 2023 roku niepełnosprawność członka rodziny była powodem, dla którego wsparcie z pomocy społecznej otrzymało 177 rodzin, w których żyły łącznie 274 osoby. Warto również zauważyć, że w 2023 roku z tytułu niepełnosprawności przyznano okresowe zasiłki dla 14 osób w kwocie 9 960 zł. Gmina prowadziła także 1 hospicjum.

W ramach projektów gmina oferuje także usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnościami: usługę opieki wytchnieniowej oraz asystentury osobistej.

Wśród uczestniczących w badaniu mieszkańców zdanie na temat oceny wsparcia osób z niepełnosprawnościami przez gminę Pułtusk jest podzielone. O ile beneficjenci usług społecznych częściej przyznają, że gmina dobrze wspiera takie osoby (35% ankietowanych) niż źle wspiera (27% ankietowanych), to mieszkańcy niekorzystający ze wsparcia w postaci usług mają odwrotne zdanie (26% uważa, że gmina źle wspiera, a 25% że dobrze wspiera osoby z niepełnosprawnościami).

Pośród badanych mieszkańców przeważa opinia o tym, że usługi oferowane przez gminę Pułtusk dla osób z niepełnosprawnościami są niewystarczające (takiego zdania jest 39% beneficjentów usług społecznych i 41% niekorzystających z nich).

Wśród badanych mieszkańców przeważa zdanie, że uzyskanie usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami na terenie gminy Pułtusk jest trudne (taka jest opinia 38% beneficjentów usług społecznych i 44% niekorzystających z nich).

Ankietowani uznali, że w ciągu ostatnich 3 lat osoby z niepełnosprawnościami najczęściej korzystały z następujących usług:

- działań rehabilitacyjnych
- wsparcia dla członków rodzin lub opiekunów służącego ich odciążeniu (tzw. opieka wytchnieniowa)
- wsparcia w postaci dodatkowych usług (np. w formie dożywiania lub w zakresie transportu, dowozu)
- stacjonarnych, całodobowych ośrodków wsparcia.

W opinii wszystkich przebadanych mieszkańców gminy Pułtusk najbardziej potrzebne usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnościami to:

- wsparcie dla członków rodzin lub opiekunów służące ich odciążeniu (tzw. opieka wytchnieniowa)
- wsparcie w postaci dodatkowych usług (np. w formie dożywiania lub w zakresie transportu, dowozu)
- usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania organizowane przez gminę.

VII. Charakterystyka usług społecznych dla **osób w kryzysie bezdomności** w gminie Pułtusk w świetle danych zastanych i badań ankietowych

W roku 2023 bezdomność była przyczyną udzielenia pomocy społecznej 19 rodzinom, obejmującym 19 osób, co stanowiło 0,08% populacji.

Wśród uczestniczących w badaniu mieszkańców zdanie na temat oceny wsparcia osób w kryzysie bezdomności przez gminę Pułtusk jest podzielone. O ile beneficjenci usług społecznych częściej przyznają, że gmina dobrze wspiera takie osoby (32% ankietowanych) niż źle wspiera (26% ankietowanych), to mieszkańcy niekorzystający ze wsparcia mają odwrotne zdanie (32% ankietowanych uważa, że gmina źle wspiera, a 15% ankietowanych uważa, że dobrze wspiera osoby w kryzysie bezdomności).

Opinia o tym czy usługi oferowane przez gminę Pułtusk osobom w kryzysie bezdomności są wystarczające jest podzielona. Beneficjenci usług społecznych częściej przyznają, że usługi są wystarczające (34% ankietowanych) niż są niewystarczające (30% ankietowanych). Natomiast mieszkańcy niekorzystający ze wsparcia w postaci usług mają odwrotne zdanie (35% ankietowanych uważa je za niewystarczające, 15% ankietowanych za wystarczające).

Wśród badanych mieszkańców przeważa zdanie, że uzyskanie usług społecznych dla osób w kryzysie bezdomności na terenie gminy Pułtusk jest trudne (to opinia 39% beneficjentów usług społecznych i 37% niekorzystających z nich).

Z analizy materiału badawczego wynika, że w ciągu ostatnich 3 lat osoby w kryzysie bezdomności z terenu gminy Pułtusk najczęściej korzystały z następujących usług:

- usług wspierających integrację społeczno-zawodową
- noclegowni, ogrzewalni
- punktów pomocy doraźnej.

W opinii wszystkich przebadanych mieszkańców gminy Pułtusk najbardziej potrzebnymi usługami społecznymi dla osób w kryzysie bezdomności są:

- punkty pomocy doraźnej
- schroniska dla osób bezdomnych

- noclegownie, ogrzewalnie.

VIII. Charakterystyka usług społecznych dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego w gminie Pułtusk w świetle danych zastanych i badań ankietowych

Analiza statystyk MOPS w gminie Pułtusk wskazała, że w 2023 roku 257 rodzin było objętych świadczeniami z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby. Ze wsparcia z powodu alkoholizmu korzystało w 2023 roku 46 rodzin, w których funkcjonowały 62 osoby. Narkomania wystąpiła jako powód udzielania pomocy społecznej w 2 rodzinach. Na przeciwdziałanie narkomanii gmina przeznaczyła 49 345 zł, a na przeciwdziałanie alkoholizmowi 583 593 złotych. W 2023 roku przyznano 23 zasiłki okresowe z tytułu długotrwałej choroby na łączną kwotę 44 902 zł.

Gmina świadczyła specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla 2 osób z zaburzeniami psychicznymi, na co wydatkowała 47 217 zł.

W gminie Pułtusk funkcjonowały placówki wsparcia dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego i były to:

- dwa domy pomocy społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych (łącznie ze 147 miejscami) prowadzone przez powiat
- środowiskowy dom samopomocy dla osób przewlekle psychicznie chorych i z niepełnosprawnością intelektualną, który zapewniał 60 miejsc prowadzony przez powiat
- warsztat terapii zajęciowej.

Wśród uczestniczących w badaniu mieszkańców zdanie na temat oceny wsparcia osób w kryzysie zdrowia psychicznego przez gminę Pułtusk jest podzielone. O ile beneficjenci usług społecznych częściej przyznają, że gmina dobrze wspiera takie osoby (26% ankietowanych) niż źle wspiera (23% ankietowanych), to mieszkańcy niekorzystający ze wsparcia w postaci usług mają odwrotne zdanie (31% ankietowanych uważa, że gmina źle wspiera, a 17% ankietowanych, że dobrze wspiera takie osoby).

Uczestniczący w badaniu mieszkańcy stwierdzili, że usługi oferowane osobom w kryzysie zdrowia psychicznego przez gminę Pułtusk są niewystarczające (tak uważa 38% beneficjentów usług społecznych i 47% niekorzystających z nich).

Wśród ankietowanych mieszkańców przeważa zdanie, że uzyskanie usług społecznych dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego na terenie gminy Pułtusk jest trudne (to zdanie 41% beneficjentów usług społecznych i 50% niekorzystających z nich).

Z analizy materiału badawczego wynika, że w ciągu ostatnich 3 lat osoby w kryzysie zdrowia psychicznego z terenu gminy Pułtusk najczęściej korzystały z następujących usług:

- dziennych ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi
- stacjonarnych, całodobowych ośrodków wsparcia

- mieszkań treningowych i wspomaganych.

W opinii wszystkich przebadanych mieszkańców gminy Pułtusk najbardziej potrzebnymi usługami społecznymi dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego są:

- dzienne ośrodki wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi
- wsparcie dla członków rodzin lub opiekunów służące ich odciążeniu (tzw. opieka wytchnieniowa)
- stacjonarne, całodobowe ośrodki wsparcia.

IX. Charakterystyka usług społecznych dla rodzin z dziećmi w gminie Pułtusk w świetle danych zastanych i badań ankietowych

Według danych GUS, w 2023 roku w gminie Pułtusk zamieszkiwało 4 615 osób w wieku przedprodukcyjnym, co stanowiło 19,13% mieszkańców gminy. W przypadku wsparcia w ramach systemu pomocy społecznej rodziny z dziećmi stanowiły 28,11% spośród wszystkich objętych świadczeniami. W tych rodzinach mieszkało łącznie 670 osób. Rodzin z 1 dzieckiem było 47 i stanowiły 28,48% wszystkich rodzin, rodzin z 2 dziećmi było 52 i stanowiły 31,52% wszystkich rodzin, rodzin z 3 dziećmi było 44 i stanowiły 26,67% wszystkich rodzin, rodzin z 4 dziećmi było 19 i stanowiły 11,52% wszystkich rodzin, rodziny z 5 dziećmi były 2 i stanowiły 1,21% wszystkich rodzin, rodzina z 6 dziećmi była 1 i stanowiła 0,61% wszystkich rodzin. W 2023 roku pomocą społeczną objęto 53 rodziny niepełne, zamieszkiwane przez 174 osoby.

W 2023 r. w gminie Pułtusk świadczenia przyznane w ramach wieloletniego rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu" otrzymało 241 dzieci, co stanowiło koszt 129 863zł. Pracą asystenta rodziny objęto 30 rodzin. Koszt pobytu dzieci w pieczy zastępczej wyniósł 356 285 zł.

W 2023 roku na świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego wydatkowano 12 764 339 zł.

W 2023 roku poradnictwa specjalistycznego (prawnego, psychologicznego, rodzinnego) udzielono 41 rodzinom, w których było 67 osób.

Na terenie gminy funkcjonowała placówka wsparcia dla rodzin z dziećmi w postaci świetlicy środowiskowej.

Wśród mieszkańców przeważa zdanie, że gmina Pułtusk dobrze wspiera rodziny z dziećmi (taka jest opinia 29% beneficjentów usług społecznych i 31% niekorzystających z nich).

Opinia o tym, czy usługi oferowane przez gminę Pułtusk rodzinom z dziećmi są wystarczające, jest podzielona. Beneficjenci usług społecznych równie często uznają, że usługi są wystarczające, jak i niewystarczające (po 29% ankietowanych). Natomiast mieszkańcy niekorzystający ze wsparcia w postaci usług częściej uważają, że usługi te są niewystarczające (24% ankietowanych).

Wśród ankietowanych mieszkańców przeważa zdanie, że uzyskanie usług społecznych dla rodzin z dziećmi na terenie gminy Pułtusk jest trudne (to opinia 32% beneficjentów usług społecznych i 31% niekorzystających z nich).

Z analizy materiału badawczego wynika, że w ciągu ostatnich 3 lat rodziny z dziećmi z terenu gminy Pułtusk najczęściej korzystały z następujących usług:

- pomocy psychologicznej, poradnictwa prawnego
- poradnictwa, warsztatów, terapii
- wsparcia dla członków rodzin lub opiekunów służącego ich odciążeniu (tzw. opieka wytchnieniowa)
- placówek wsparcia dziennego dla dzieci.

W opinii wszystkich przebadanych mieszkańców gminy Pułtusk najbardziej potrzebne usługi społeczne dla rodzin z dziećmi to:

- pomoc psychologiczna, poradnictwo prawne
- poradnictwo, warsztaty, terapie
- praca socjalna.

X. Opinie przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne w gminie Pułtusk w zakresie rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji

Przedstawiciele badanych instytucji w gminie mają wiedzę o rozwoju środowiskowych usług społecznych określanym pojęciem deinstytucjonalizacji, natomiast jej definicja jest zrozumiała dla pięciu z siedmiu respondentów uczestniczących w badaniu.

Większość przedstawicieli badanych instytucji podziela zdanie, że rozwój środowiskowych usług społecznych, czyli deinstytucjonalizacja jest słusznym kierunkiem rozwoju polityki społecznej w Polsce.

Zdaniem pracowników badanych instytucji przede wszystkim pożądanym jest w nich rozwój usług społecznych dla następujących grup odbiorców: osoby w kryzysie zdrowia psychicznego, osoby starsze, osoby z niepełnosprawnościami oraz osoby, które potrzebują umieszczenia w DPS (pytanie zadawano tylko instytucjom świadczącym usługi dla danych grup odbiorców).

Główne bariery w rozwoju usług społecznych zgłaszane przez przedstawicieli badanych instytucji w stosunku do poszczególnych grup odbiorców w gminie Pułtusk to: brak środków finansowych, brak wystarczających zasobów kadrowych, brak partnerów społecznych oraz brak wystarczających zasobów w zakresie infrastruktury (pytanie zadawano tylko instytucjom świadczącym usługi dla danych grup odbiorców).

Institucje zgłaszają brak gotowości do rozwoju usług społecznych biorąc pod uwagę następujące wymiary:

- wymiar kadrowy (stan i wykształcenie kadr) – raczej niegotowe
- wymiar finansowy (budżet instytucji) – raczej niegotowe
- wymiar infrastrukturalny (budynki) – raczej niegotowe.

Przedstawiciele badanych instytucji słyszeli o idei tworzenia centrum usług społecznych i ponad połowa z nich pozytywnie ocenia ideę ich tworzenia w gminie Pułtusk. Większość przedstawicieli badanych instytucji przyznało, że w ich gminie lub powiecie nie funkcjonuje Centrum Usług Społecznych

Sześciu z siedmiu przedstawicieli instytucji przyznało, że w ich gminie lub powiecie działają organizacje pozarządowe zaś ich doświadczenia we współpracy z nimi są pozytywne.

Instytucje, które nie mają doświadczenia współpracy z wolontariuszami lub organizacjami pozarządowymi byłyby zainteresowane nawiązaniem współpracy z nimi.

ROZDZIAŁ I

DIAGNOZA LOKALNYCH ZASOBÓW GMINY PUŁTUSK W ZAKRESIE USŁUG SPOŁECZNYCH W ŚWIETLE ANALIZY DANYCH ZASTANYCH

I. Analiza sytuacji społecznej i demograficznej

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego, na dzień 31 grudnia 2023 roku liczba mieszkańców gminy Pułtusk wyniosła 24 130 osób. Przyrost naturalny w gminie był ujemny i kształtował się na poziomie -79 osób. W 2023 roku saldo migracyjne było ujemne i wynosiło - 3 osoby. W strukturze demograficznej przeważały kobiety, które stanowiły 52,03% liczby mieszkańców.

Tabela 1. Sytuacja demograficzna w gminie Pułtusk w 2023 r.

Wyszczególnienie	Wartość dla gminy	Średnia wartość dla powiatu (benchmark)	Średnia wartość dla województwa (bez Warszawy) (benchmark)
Liczba ludności	24 130	7 187	11 658
Gęstość zaludnienia	179,9	58,5	234,9
Przyrost naturalny	-79	-31	-30
Saldo migracji	-3	1	31
Kobiety na 100 mężczyzn	108	98	101
Liczba i % osób w wieku przedprodukcyjnym	4 615, 19,13%	1 401, 19,73%	2 341, 19,79%
w tym K	2 290	677	1 139
w tym M	2 325	723	1 202
Liczba i % osób w wieku produkcyjnym	13 957, 57,84%	4 194, 58,63%	6 753, 58,08%
w tym K	6 558	1 920	3 589
w tym M	7 399	2 273	3 164
Liczba i % osób 65+	5 558, 23,03%	1 591, 21,63%	2 564, 22,13%
w tym K	3 706	1 039	1 672
w tym M	1 852	552	892

Źródło: Opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie danych GUS.

Na każde 100 osób w wieku produkcyjnym w 2023 roku przypadało 40 osób w wieku poprodukcyjnym. Inne wskaźniki obciążenia demograficznego dla gminy w 2023 roku obejmowały:

- liczbę 73 osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
- wartość 121 osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym
- współczynnik obciążenia demograficznego osób starszych wyniósł 30,20%
- odsetek osób w wieku 65 lat i więcej wynosił 23,03%, w tym dla kobiet 15,36%, a dla mężczyzn 7,68%.

Tabela 2. Sytuacja gospodarcza w gminie Pułtusk w 2023 r.

Wyszczególnienie	Wartość dla gminy	Średnia wartość dla powiatu (benchmark)	Średnia wartość dla województwa (bez Warszawy) (benchmark)
Dochody gminy per capita	6 743,78 zł	7 381,18 zł	7 388,45 zł
Dochody własne per capita	3 655,03 zł	2 378,56 zł	2 813,98 zł
Podmioty w REGON/1000 mieszk.	116	85,86	99

Źródło: Opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie danych GUS.

Tabela 2 ukazuje podstawowe wskaźniki charakteryzujące sytuację gospodarczą gminy Pułtusk w 2023 roku. W zestawieniu uwzględniono dochody gminy per capita, dochody własne per capita oraz liczbę podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Dla lepszego zobrazowania pozycji gminy, wartości te porównano ze średnimi wynikami dla powiatu oraz województwa mazowieckiego (bez Warszawy). Z przedstawionych danych wynika, że dochody gminy per capita były niższe od średniej powiatowej i wojewódzkiej. Liczba zarejestrowanych w systemie REGON podmiotów gospodarczych przewyższała wskaźniki dla powiatu i województwa.

Tabela 3. Kapitał społeczny w gminie Pułtusk w 2023 r.

Wyszczególnienie	Wartość dla gminy	Średnia wartość dla powiatu (benchmark)	Średnia wartość dla województwa (bez Warszawy) (benchmark)
Liczba organizacji pozarządowych	88	24,86	38
NGO/ 1000 mieszk.	3,65	3,33	3,38
Frekwencja w wyborach samorządowych	58,64%	63,42%	58,92%
Frekwencja w wyborach parlamentarnych	73,25%	72,92%	73,86%

Źródło: Opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie NGO.pl oraz Państwowej Komisji Wyborczej.

Tabela 3 przedstawia wybrane wskaźniki społeczne dotyczące gminy Pułtusk w 2023 roku, w porównaniu do średnich wartości dla powiatu oraz województwa mazowieckiego (bez Warszawy). Analiza obejmuje liczbę organizacji pozarządowych (NGO) oraz ich liczbę w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Dodatkowo zestawiono frekwencję w wyborach samorządowych i parlamentarnych, co pozwala na ocenę poziomu zaangażowania obywatelskiego mieszkańców gminy w stosunku do szerszego kontekstu regionalnego. W przypadku wskaźników dotyczących NGO były one wyższe od średniej w powiecie i województwie. W zakresie aktywności obywatelskiej (frekwencji wyborczej) wartość wskaźnika wyborów parlamentarnych jest wyższa

od średniej powiatowej i niższa od średniej wojewódzkiej. Natomiast wartość wskaźnika wyborów samorządowych była niższa od średniej powiatowej i wojewódzkiej.

II. Analiza lokalnych zasobów usług społecznych

W gminie Pułtusk funkcjonowały 4 jednostki organizacyjne pomocy społecznej, tj. miejski ośrodek pomocy społecznej.

Tabela 4. Jednostki organizacyjne pomocy społecznej na terenie gminy Pułtusk

Nazwa	Lokalizacja	Organ prowadzący	Liczba pracowników	Koszty utrzymania	Sposób finansowania
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	ul. 13 Pułku Piechoty 1, 06-100 Pułtusk	Urząd gminy	29	22 048 858 zł	Środki własne gminy, dotacja na zadania własne oraz zlecone z budżetu Wojewody.

Źródło: Opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie danych MOPS.

Miejski ośrodek pomocy społecznej zapewniał szeroki zakres usług i świadczeń, działając na rzecz osób i rodzin wymagających pomocy. W tabeli 4 przedstawiono szczegółowe dane dotyczące lokalizacji, organizacji pracy, liczby pracowników, kosztów utrzymania oraz źródeł finansowania tej jednostki.

Na terenie gminy funkcjonowały także jednostki organizacyjne pomocy społecznej prowadzone przez powiat: dwa domy pomocy społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych (łącznie ze 147 miejscami), środowiskowy dom samopomocy dla osób przewlekle psychicznie chorych i z niepełnosprawnością intelektualną, który zapewniał 60 miejsc. Na terenie gminy funkcjonowały także placówki wsparcia takie jak: warsztat terapii zajęciowej, uniwersytet trzeciego wieku, Dzienny dom senior+, klub integracji społecznej, świetlica środowiskowa.

Tabela 5. Podmioty ekonomii społecznej na terenie gminy Pułtusk

Typ Podmiotu Ekonomii Społecznej	Liczba Podmiotów
Organizacje pozarządowe	88
Koła Gospodyń Wiejskich	9
Spółdzielnia socjalna	0
Zakład Aktywności Zawodowej	0
Centrum Integracji Społecznej	0
Klub integracji Społecznej	1
Warsztaty Terapii Zajęciowej	1

Źródło: Opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator.

W gminie Pułtusk funkcjonowały podmioty ekonomii społecznej, które wspierały lokalną społeczność i rozwój inicjatyw społeczno-gospodarczych. Dominowały organizacje pozarządowe, których liczba wynosiła 88, co stanowiło największą grupę w tej kategorii. Działało także 9 Kół Gospodyń Wiejskich, angażujących się w aktywność społeczną i kulturalną. Na terenie gminy funkcjonował także klub integracji społecznej oraz warsztat terapii zajęciowej.

Tabela 6. Organizacje pozarządowe na terenie gminy Pułtusk

Rodzaj działalności NGO	Liczba NGO
Sport	25
Kultura	5
Edukacja	5
Zdrowie	5
Pomoc społeczna	3
Bezpieczeństwo	16
Rozwój lokalny	4
Ekologia	1
Demokracja	1
Wsparcie organizacji pozarządowych	2
Rynek pracy	1
Działalność międzynarodowa	3
Nauka i technika	2
Branżowe	0
Religia	1
Suma	74

Źródło: Opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie podstawie danych <https://spis.ngo.pl/mazowieckie-pultusk-142404?cat%5B2386%5D=2387&cat%5B2898%5D=2899> i zestawienia udostępnionego przez Stowarzyszenie Klon/Jawor [dostęp 1.12.2024].

W gminie Pułtusk w 2024 roku było łącznie zarejestrowanych 88 organizacji pozarządowych. Spośród nich rodzaj swojej działalności wskazało 74 (jedna organizacja mogła wskazać kilka działalności, lub nie musiała wskazać wcale). W tabeli 6 przedstawiono je w podziale na rodzaj prowadzonej działalności. Z zawartych powyżej danych wynika, że dominującym rodzajem organizacji pozarządowych na terenie gminy były te o charakterze sportowym oraz bezpieczeństwa.

Tabela 7. Podmioty niepomocowe na terenie gminy Pułtusk

Nazwa podmiotu niepomocowego	Lokalizacja	Organ prowadzący	Liczba pracowników	Sposób finansowania	Świadczone usługi
Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Pułtusku	ul. Burmistrza Stanisława Śniegockiego 3, 06-100 Pułtusk	Urząd gminy	Brak danych	Budżet samorządowy	Zajęcia sportowe, warsztaty artystyczne oraz zajęcia dla dzieci i młodzieży
Muzeum Regionalne w Pułtusku	Rynek 43, 06-100 Pułtusk	Urząd gminy	Brak danych	Budżet samorządowy	Usługi kulturalne, edukacyjne
Miejskie Centrum Kultury i Sztuki w Pułtusku	Plac Teatralny 4, 06-100 Pułtusk	Urząd gminy	Brak danych	Budżet samorządowy	Usługi kulturalne, edukacyjne
Pułtuska Biblioteka Publiczna im. Joachima Lelewela	ul. Juliusza Słowackiego 6, 06-100 Pułtusk	Urząd gminy	Brak danych	Budżet samorządowy	Usługi kulturalne, czytelnictwo

Nazwa podmiotu niepomocowego	Lokalizacja	Organ prowadzący	Liczba pracowników	Sposób finansowania	Świadczone usługi
Placówki służby zdrowia ¹	Gmin Pułtusk	Urząd gminy, podmioty prywatne	Brak danych	Budżet samorządowy, NFZ, środki prywatne	Usługi medyczne

Źródło: Opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie danych Urzędu gminy Pułtusk. Więcej informacji na stronie gminy pod adresem: <https://pultusk.pl/> [Dostęp: 18.12.2024]

W tabeli 7 zawarto zestawienie informacji dotyczących podmiotów niepomocowych funkcjonujących na terenie gminy Pułtusk. Zestawienie obejmuje nazwę i lokalizację podmiotów, organ prowadzący, liczbę pracowników (jeśli dane są dostępne), źródła finansowania oraz rodzaje świadczonych usług. Przedstawione podmioty realizowały różnorodne zadania w zakresie kultury, sportu, edukacji oraz ochrony zdrowia, wspierając rozwój społeczności lokalnej. Z przedstawionych powyżej danych wynika, że na terenie gminy funkcjonowały następujące placówki niepomocowe: ośrodek sportu i rekreacji, muzeum, centrum kultury i sztuki, biblioteka, placówki służby zdrowia.

III. Analiza świadczonych usług społecznych

1. Pomoc społeczna

Poniższa tabela 8 przedstawia zestawienie danych dotyczących liczby osób i rodzin objętych świadczeniami pomocy społecznej w gminie Pułtusk w 2023 roku w porównaniu ze średnimi wartościami dla powiatu i województwa. Dane obejmują zarówno świadczenia pieniężne, jak i niepieniężne, z uwzględnieniem struktury wiekowej beneficjentów. Dodatkowo zaprezentowano liczbę kobiet, mężczyzn oraz rodzin korzystających ze świadczeń, a także liczbę osób w tych rodzinach.

Tabela 8. Osoby korzystające z pomocy społecznej w miejskim ośrodku pomocy społecznej w 2023 r.

Wyszczególnienie	Wartość dla gminy	Średnia wartość dla powiatu	Średnia wartość dla województwa (bez Warszawy) (benchmark)
Liczba osób, którym przyznano świadczenie	574	228	265
- świadczenia pieniężne	300	117	154
- świadczenia niepieniężne	328	140	131
Liczba rodzin	385	144	260
Liczba osób w rodzinach	816	384	553

Źródło: Opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie danych MOPS Pułtusk (MRiPS-03R).

Tabela 9. Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej w miejskim ośrodku pomocy społecznej w 2023 r w podziale na wiek i płeć

Wyszczególnienie	Wartość dla gminy	Średnia wartość dla powiatu	Średnia wartość dla województwa (bez Warszawy) (benchmark)
- w wieku 0-17	40,03%	54,33%	40,32%
- w wieku produkcyjnym	45,41%	32,72%	42,21%
- w wieku poprodukcyjnym	14,56%	12,95%	17,47%

¹ Szczegółowe informacje na temat placówek służby zdrowia na terenie gminy można znaleźć pod linkiem: <https://lekarzebez kolejki.pl/placowki/pultusk/pultusk/mazowieckie> (Dostęp 18.12.2024 r)

Liczba kobiet, którym przyznano świadczenia	48,53%	41,99%	49,13%
Liczba mężczyzn, którym przyznano świadczenia	51,47%	58,01%	50,87%

Źródło: Opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie danych MOPS Pułtusk (OZPS).

Struktura pomocy społecznej udzielanej przez MOPS w gminie Pułtusk pokazuje, że dominującą formą wsparcia były świadczenia niepieniężne. W 2023 r. ze świadczeń w tej formie skorzystało 328 osób. W tym samym okresie świadczenia w formie pieniężnej otrzymało 300 osób. W ramach struktury otrzymanych świadczeń pomocy społecznej pomoc uzyskiwały w przeważającej części kobiety i osoby w wieku produkcyjnym.

Tabela 10. Powody przyznawania pomocy społecznej w miejskim ośrodku pomocy społecznej w gminie Pułtusk w 2023 r.

Wyszczególnienie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	% rodzin korzystających z pomocy społecznej	% mieszkańców gminy
Ubóstwo	281	552	72,99%	2,29%
Sieroctwo	0	0	0%	0%
Bezdomność	19	19	4,94%	0,08%
Potrzeba ochrony macierzyństwa	54	281	14,03%	1,16%
- w tym wielodzietność	51	269	13,25%	1,11%
Bezrobocie	192	489	49,87%	2,03%
Niepełnosprawność	177	274	45,97%	1,14%
Długotrwała lub ciężka choroba	257	431	66,75%	1,79%
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	79	273	20,52%	1,13%
- w tym rodziny niepełne	45	136	11,69%	0,56%
- w tym rodziny wielodzietne	19	108	4,94%	0,45%
Przemoc domowa	1	7	0,26%	0,03%
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0%	0%
Alkoholizm	46	62	11,95%	0,26%
Narkomania	2	2	0,52%	0,01%
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	7	10	1,82%	0,04%
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub pozwolenie na pobyt czasowy	0	0	0%	0%
Zdarzenie losowe	3	6	0,78%	0,02%
Sytuacja kryzysowa	1	1	0,26%	0%
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0%	0%

Źródło: Opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie danych MOPS.

Zgodnie z artykułem 7 ustawy o pomocy społecznej², pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy domowej, potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza

² Tekst jednolity Dz.U. z 2024 poz. 1283

w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych, trudności w integracji cudzoziemców, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizmu lub narkomanii, zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Wśród powodów przyznawania pomocy przez MOPS w gminie Pułtusk w 2023 roku należy wymienić następujące:

- ubóstwo dotknęło 281 rodzin
- długotrwała lub ciężka choroba dotyczyła 257 rodzin
- bezrobocie dotknęło 192 rodzin
- niepełnosprawność wystąpiła u 177 rodzin
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego dotyczyła 79 rodzin, w tym 45 rodzin niepełnych oraz 19 rodzin wielodzietnych
- potrzeba ochrony macierzyństwa dotyczyła 54 rodzin, w tym rodzin wielodzietnych, których było 51
- alkoholizm wystąpił u 46 rodzin
- bezdomność dotknęła 19 rodzin
- trudność w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego wystąpiła u 7 rodzin
- zdarzenia losowe dotknęło 3 rodzin
- narkomania wystąpiła u 2 rodzin
- w związku z przemocą domową, wsparcie otrzymała 1 rodzina
- sytuacja kryzysowa wystąpiła u 1 rodziny
- sieroctwo, potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi, trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub pozwolenie na pobyt czasowy oraz klęska żywiołowa lub ekologiczna nie były przyczyną przyznania wsparcia z pomocy społecznej.

W 2023 roku zasiłki stałe przyznano łącznie 119 osobom na łączną kwotę 720 596 zł. Z tego:

- zasiłki stałe dla osób samotnie gospodarujących otrzymały 104 osoby na sumę 654 496 zł
- zasiłki stałe dla osób w rodzinie przyznano 15 osobom na łączną kwotę 66 100 zł.

W 2023 roku zasiłki okresowe przyznano 133 osobom na łączną kwotę 274 737 zł. Z tego:

- z tytułu bezrobocia udzielono 107 zasiłków o łącznej wartości 219 525 zł
- z tytułu długotrwałej choroby przyznano 23 zasiłki na łączną kwotę 44 902 zł
- z tytułu niepełnosprawności udzielono 14 zasiłków na sumę 9 960 zł
- z tytułu możliwości utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego przyznano 1 świadczenie na kwotę 350 zł.

W 2023 roku gmina Pułtusk udzieliła wsparcia w różnych formach. Zasiłki celowe na pokrycie wydatków związanych ze zdarzeniami losowymi otrzymały 3 osoby, na co przeznaczono łącznie 8 500 złotych. Ponadto sprawienie pogrzebu zostało zrealizowane w formie świadczenia o wartości 4 000 zł. Inne zasiłki celowe i świadczenia w naturze przyznano 227 osobom na łączną kwotę 239 261 zł.

W 2023 roku gmina Pułtusk udzieliła wsparcia w postaci dodatku mieszkaniowego 617 gospodarstwom domowym na łączną kwotę 1 796 412 zł. Gmina posiadała w 2023 roku środki finansowe na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w wysokości 26 253 958 zł, w tym w budżecie MOPS 22 048 858 zł.

2. Zasoby instytucjonalne

W 2023 roku gmina Pułtusk dysponowała 1 355 mieszkaniami komunalnymi, w tym 29 mieszkaniami socjalnymi. W ciągu roku złożono 127 wniosków o przyznanie mieszkania komunalnego, a na mieszkanie socjalne oczekiwało 29 osób. Odnotowano 1 wyrok eksmisji bez wskazania lokalu socjalnego.

Na terenie gminy nie funkcjonował dom pomocy społecznej prowadzony przez gminę. Mieszkańcy gminy, którzy wymagali umieszczenia w takiej placówce, byli kierowani do instytucji prowadzonych przez powiat. W 2023 roku takich osób było 26, a gmina poniosła koszty w wysokości 946 893 złotych za ich pobyt w domu pomocy społecznej.

3. Praca socjalna

W 2023 roku w gminie Pułtusk przeprowadzono 481 wywiadów środowiskowych, którymi objęto 480 rodzin, liczących łącznie 949 osób. Praca socjalna została skierowana do 562 rodzin, w których znajdowało się łącznie 1 151 osób. W tym samym roku zawarto 38 kontraktów socjalnych, którymi objęto łącznie 38 osób.

4. Zasoby i usługi wspierające osoby starsze

Na terenie gminy liczba osób starszych wynosiła 5 558, co stanowiło 23,03% ogółu mieszkańców. Pomocą społeczną objętych zostało 61 rodzin spośród osób starszych, z czego 39 było jednoosobowych. W sumie udzielone wsparcie dotyczyło 101 członków tych rodzin, co stanowiło 0,42% ogółu mieszkańców gminy.

W gminie Pułtusk usługi opiekuńcze świadczone dla 30 osób na łączną kwotę 178 853 zł.

Na terenie gminy funkcjonowały placówki wsparcia dla osób starszych i były to:

- Dzienny dom senior + z 30 miejscami
- uniwersytet trzeciego wieku.

5. Zasoby i usługi wspierające osoby z niepełnosprawnościami

Według NSP w gminie Pułtusk zamieszkiwało 3 174 osoby z niepełnosprawnościami. W 2023 roku, niepełnosprawność członka rodziny była powodem, dla którego wsparcie z pomocy społecznej otrzymało 177 rodzin, w których żyło łącznie 274 osoby. Warto również zauważyć, że w 2023 roku z tytułu niepełnosprawności przyznano okresowe zasiłki dla 14 osób w łącznej kwocie 9 960 zł. Gmina prowadziła także hospicjum.

W ramach projektów gmina oferuje także usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnościami: usługę opieki wytchnieniowej oraz asystentury osobistej.

6. Zasoby i usługi wspierające osoby w kryzysie bezdomności

W roku 2023 bezdomność była przyczyną udzielenia pomocy społecznej 19 rodzinom, obejmującym 19 osób, co stanowiło 0,08% populacji. Gmina udzieliła 12 świadczeń schronienia na łączną kwotę 82 299 zł.

7. Zasoby i usługi wspierające osoby w kryzysie zdrowia psychicznego

Analiza statystyk MOPS w gminie Pułtusk wskazała, że w 2023 roku 257 rodzin było objętych świadczeniami z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby. Ze wsparcia z powodu alkoholizmu korzystało w 2023 roku 46 rodzin, w których funkcjonowały 62 osoby. Narkomania wystąpiła jako powód udzielania pomocy społecznej w 2 rodzinach. Na przeciwdziałanie narkomanii gmina przeznaczyła 49 345 zł, a na przeciwdziałanie alkoholizmowi 583 593 złotych. W 2023 roku przyznano 23 zasiłki okresowe z tytułu długotrwałej choroby na łączną kwotę 44 902 zł.

Gmina świadczyła specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla 2 osób z zaburzeniami psychicznymi, na co wydatkowano 47 217 zł.

W gminie Pułtusk funkcjonowały placówki wsparcia dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego i były to:

- dwa domy pomocy społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych (łącznie ze 147 miejscami) prowadzone przez powiat
- środowiskowy dom samopomocy dla osób przewlekle psychicznie chorych i z niepełnosprawnością intelektualną, który zapewniał 60 miejsc prowadzony przez powiat
- warsztat terapii zajęciowej.

8. Zasoby i usługi wspierające rodzinę i dzieci w tym dzieci z niepełnosprawnościami

Według danych GUS, w 2023 roku w gminie Pułtusk zamieszkiwało 4 615 osób w wieku przedprodukcyjnym, co stanowiło 19,13% mieszkańców gminy. W przypadku wsparcia w ramach systemu pomocy społecznej rodziny z dziećmi stanowiły 28,11% spośród wszystkich objętych świadczeniami. W tych rodzinach mieszkało łącznie 670 osób. Rodzin z 1 dzieckiem było 47 i stanowiły 28,48% wszystkich rodzin, rodzin z 2 dziećmi było 52 i stanowiły 31,52% wszystkich rodzin, rodzin z 3 dziećmi było 44 i stanowiły 26,67% wszystkich rodzin, rodzin z 4 dziećmi było 19 i stanowiły 11,52% wszystkich rodzin, rodziny z 5 dziećmi były 2 i stanowiły 1,21% wszystkich rodzin, rodzina z 6 dziećmi była 1 i stanowiła 0,61% wszystkich rodzin. W 2023 roku pomocą społeczną objęto 53 rodziny niepełne, zamieszkiwane przez 174 osoby.

W 2023 r. w gminie Pułtusk świadczenia przyznane w ramach wieloletniego rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu" otrzymało 241 dzieci. co stanowiło koszt 129 863zł. Pracą asystenta rodziny objęto 30 rodzin. Koszt pobytu dzieci w pieczy zastępczej wyniósł 356 285 zł.

W 2023 roku na świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego wydatkowano 12 764 339 zł.

W 2023 roku poradnictwa specjalistycznego (prawnego, psychologicznego, rodzinnego) udzielono 41 rodzinom, w których było 67 osób.

Na terenie gminy funkcjonowała placówka wsparcia dla rodzin z dziećmi w postaci świetlicy środowiskowej.

ROZDZIAŁ II

DIAGNOZA USŁUG SPOŁECZNYCH – WNIOSKI Z BADANIA ANKIETOWEGO MIESZKAŃCÓW GMINY PUŁTUSK

I. Metodologia badania ankietowego oraz charakterystyka grupy badawczej

1. Metodologia badania

Na potrzeby niniejszej diagnozy zostało przeprowadzone przez firmy IBC oraz CBM Indicator we współpracy z MCPS **badanie mieszkańców** gmin i powiatów w zakresie świadczonych usług społecznych w województwie mazowieckim. Badanie miało charakter ilościowy i zostało przeprowadzone w styczniu i lutym 2025 roku za pomocą kwestionariusza ankietowego skierowanego do mieszkańców korzystających i niekorzystających z usług społecznych. W badaniu zostało zastosowane podejście mieszane (mixed mode) obejmujące trzy techniki zbierania danych: CAWI (ankieta online), CATI (wywiady telefoniczne) oraz CAPI (wywiady bezpośrednie). **Wielkość próby dla mieszkańców gminy Pułtusk wyniosła 150 ankietowanych** (część pytań ze względu na ich tematykę została zadana mniejszej, dedykowanej grupie mieszkańców).

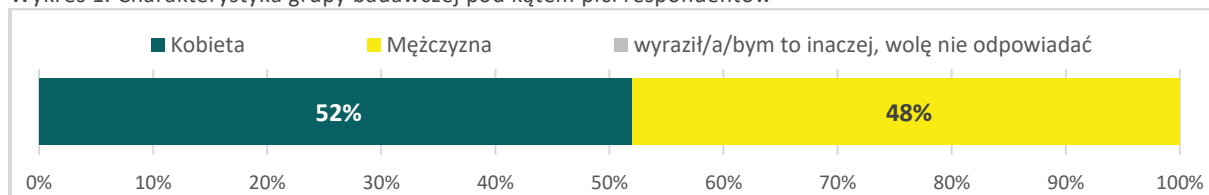
W badaniu mieszkańców gminy wyodrębniono dwie grupy: **beneficjentów usług społecznych** oraz **mieszkańców niekorzystających z usług społecznych**. Do grona beneficjentów zostały zaliczone osoby należące do pięciu podgrup i korzystające w ciągu ostatnich 3 lat z dedykowanych im usług społecznych:

- osoby starsze
- osoby z niepełnosprawnościami (w tym dzieci)
- osoby w kryzysie bezdomności
- osoby z problemami zdrowia psychicznego
- rodziny z dziećmi.

2. Charakterystyka grupy badawczej

Poniżej prezentujemy charakterystykę grupy badawczej w zakresie następujących zmiennych: płeć, wieku, wykształcenia, sytuacji zawodowej, sytuacji materialnej respondentów. Grupa ta uczestniczyła w badaniu dotyczącym opinii mieszkańców gminy Pułtusk o realizowanych usługach społecznych i zapotrzebowaniu na nie dla pięciu grup beneficjentów.

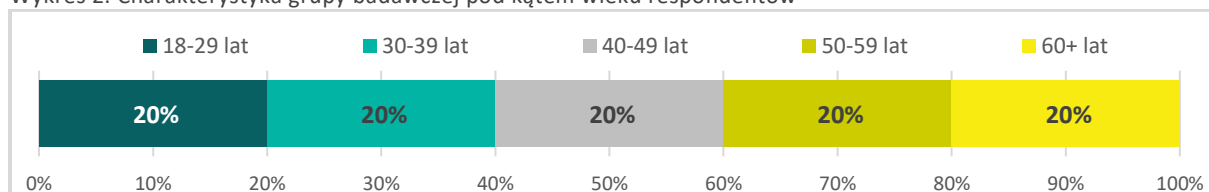
Wykres 1. Charakterystyka grupy badawczej pod kątem płci respondentów

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W przedmiotowym badaniu przeważającą grupą respondentów pod kątem płci były kobiety (stanowiły 52% badanych).

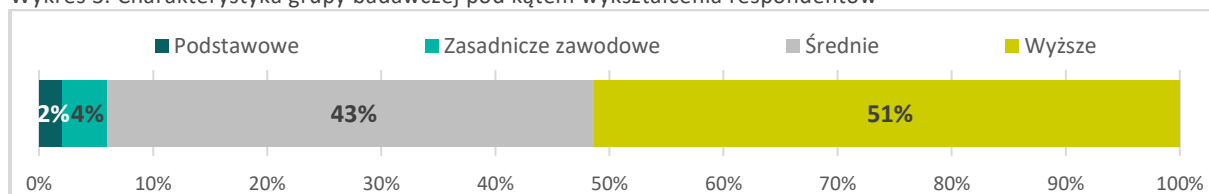
Wykres 2. Charakterystyka grupy badawczej pod kątem wieku respondentów

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W przypadku wieku respondentów nie odnotowano jednej dominującej grupy respondentów. W każdej z badanych grup wiekowych odnotowano około 20% ankietowanych.

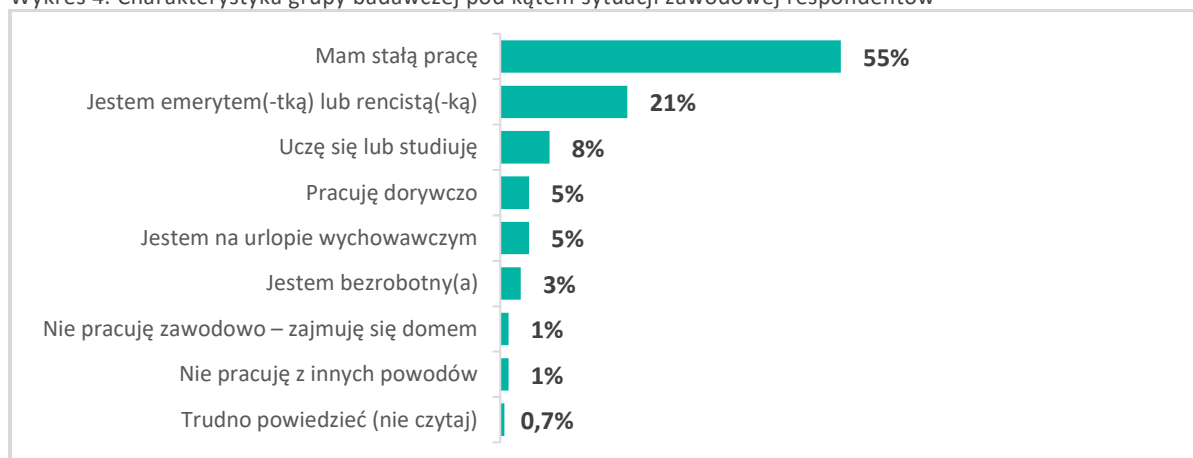
Wykres 3. Charakterystyka grupy badawczej pod kątem wykształcenia respondentów

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Analiza ankiet badawczych wykazała, że w przypadku wykształcenia respondentów to dominującymi grupami byli ci z wykształceniem wyższym (51% badanych) i średnim (43% badanych).

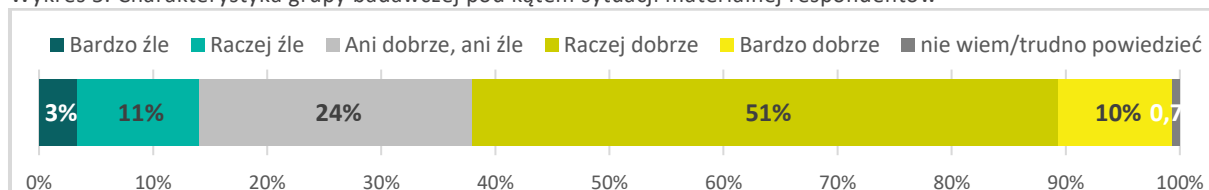
Wykres 4. Charakterystyka grupy badawczej pod kątem sytuacji zawodowej respondentów

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Jeżeli chodzi o charakterystykę grupy badawczej pod kątem sytuacji zawodowej respondentów przeważającą grupą były osoby posiadające stałą pracę (55% badanych).

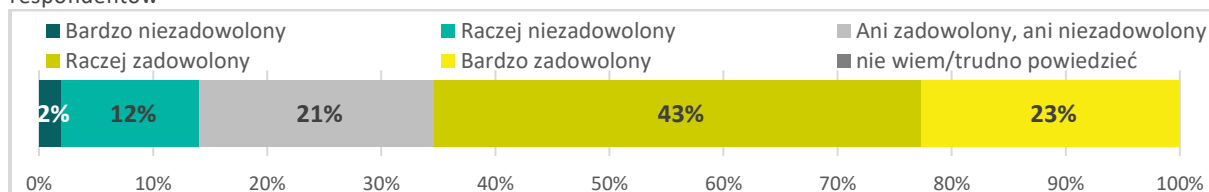
Wykres 5. Charakterystyka grupy badawczej pod kątem sytuacji materialnej respondentów

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Respondenci określili w przeważającej części swoją sytuację materialną jako raczej dobrą (51% badanych) oraz ani dobrą, ani złą (24% badanych).

Wykres 6. Charakterystyka grupy badawczej pod kątem stopnia zadowolenia zamieszkiwania na terenie gminy przez respondentów

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

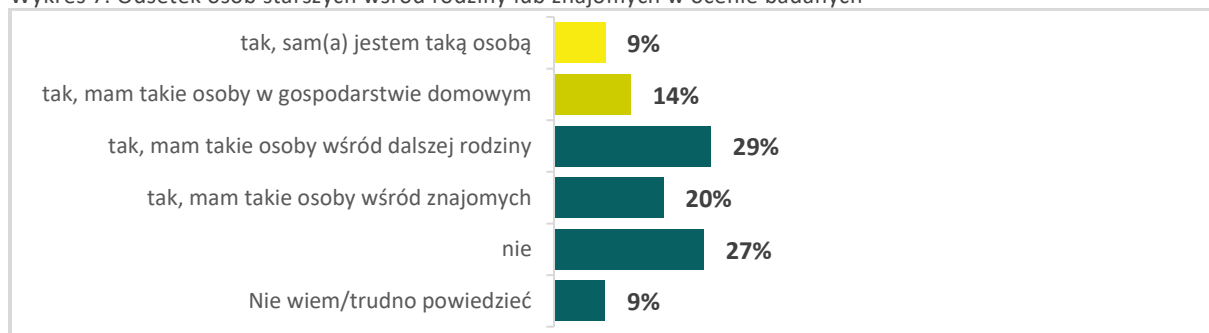
Ankietowani biorący udział w badaniu wyrazili opinię, że są raczej zadowoleni (43% badanych) oraz bardzo zadowoleni (23% badanych) z zamieszkiwania na terenie gminy Pułtusk.

II. Opinie o realizowanych usługach społecznych i zapotrzebowaniu na nie w pięciu grupach beneficjentów

1. Usługi społeczne dla osób starszych

Poniżej prezentujemy wyniki analizy danych uzyskanych w badaniu dotyczącym opinii mieszkańców gminy Pułtusk o realizowanych usługach społecznych i zapotrzebowaniu na nie dla osób starszych.

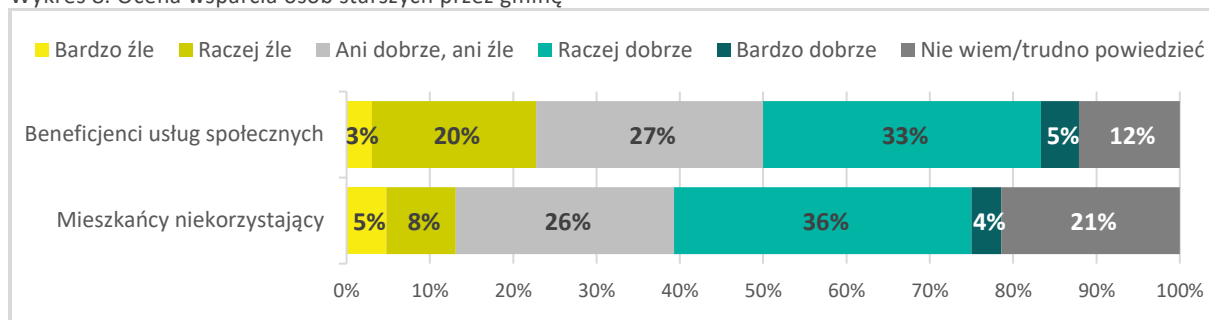
Wykres 7. Odsetek osób starszych wśród rodziny lub znajomych w ocenie badanych

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród badanych mieszkańców gminy Pułtusk 9% stanowiły osoby starsze, dodatkowo 14% badanych przyznało, że ma takie osoby w gospodarstwie domowym natomiast 29% ankietowanych ma takie osoby wśród dalszej rodziny a 20% wśród znajomych.

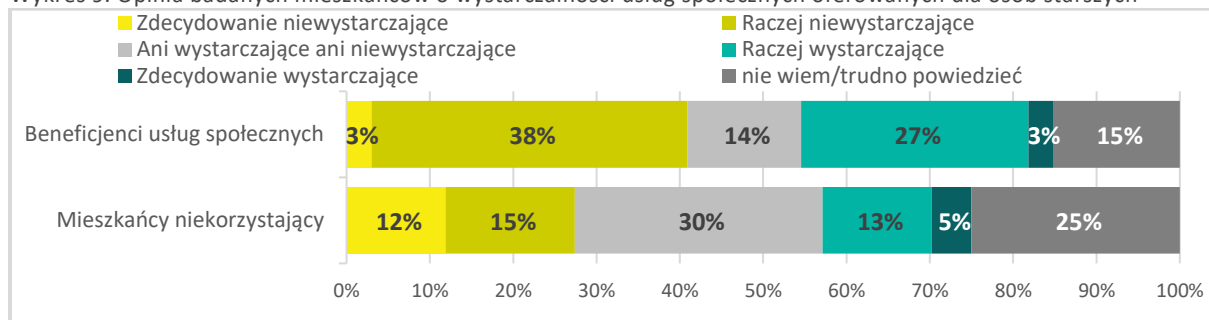
Wykres 8. Ocena wsparcia osób starszych przez gminę

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród uczestniczących w badaniu mieszkańców przeważa zdanie, że gmina Pułtusk dobrze wspiera osoby starsze (to zdanie 38% beneficjentów usług społecznych i 40% niekorzystających z nich).

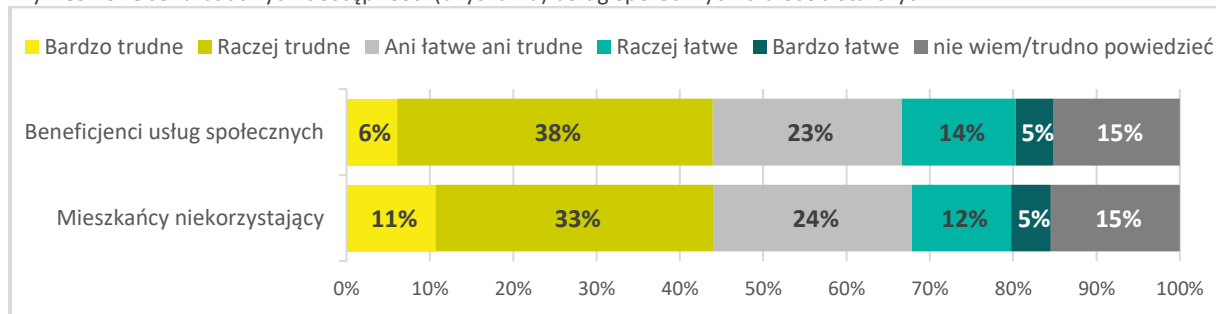
Wykres 9. Opinia badanych mieszkańców o wystarczalności usług społecznych oferowanych dla osób starszych

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Uczestniczący w badaniu mieszkańcy stwierdzili, że usługi oferowane osobom starszym przez gminę Pułtusk są niewystarczające (taka jest opinia 41% beneficjentów usług społecznych i 27% niekorzystających z nich).

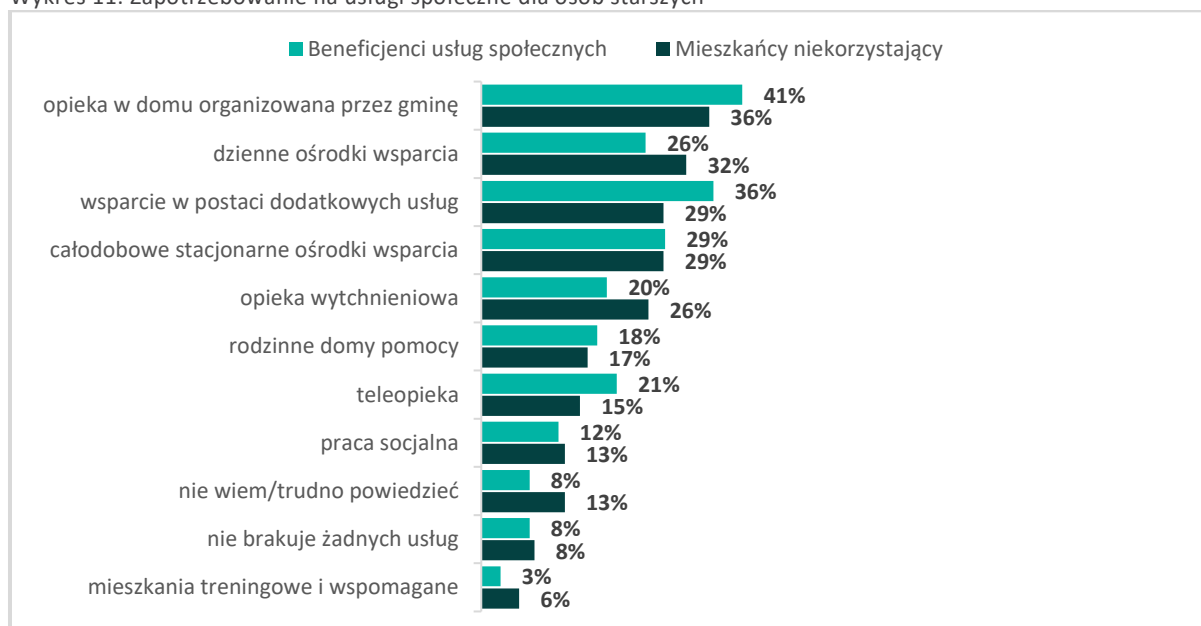
Wykres 10. Ocena badanych dostępności (uzyskania) usług społecznych dla osób starszych

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród ankietowanych przeważa zdanie, że uzyskanie usług społecznych dla osób starszych na terenie gminy Pułtusk jest trudne (to opinia 44% beneficjentów usług społecznych i 44% niekorzystających z nich).

Wykres 11. Zapotrzebowanie na usługi społeczne dla osób starszych

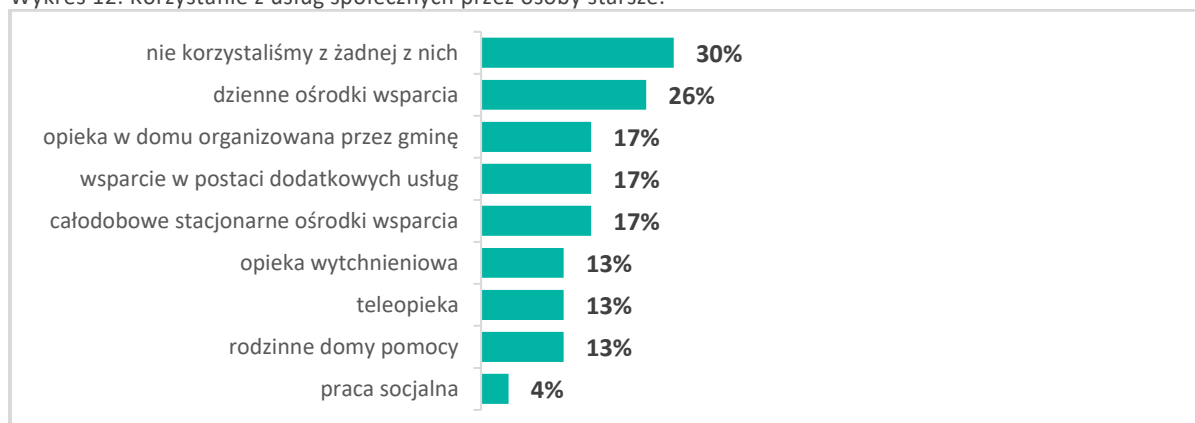

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W opinii mieszkańców gminy Pułtusk najbardziej potrzebnymi usługami społecznymi dla osób starszych są:

- usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania organizowane przez gminę
- wsparcie w postaci dodatkowych usług (np. w formie dożywiania lub w zakresie transportu, dowozu)
- dzienne ośrodki wsparcia.

Wykres 12. Korzystanie z usług społecznych przez osoby starsze.

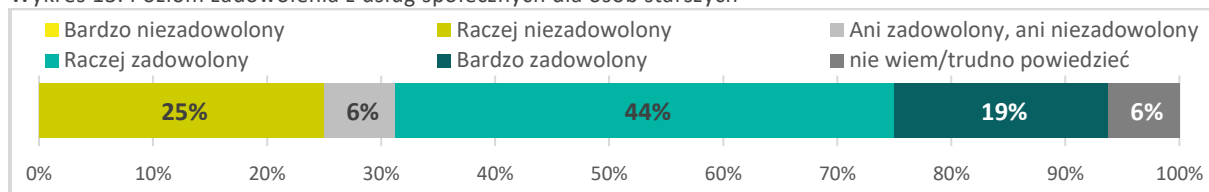

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Z analizy formularzy badawczych wynika, że w ciągu ostatnich 3 lat osoby starsze najczęściej korzystały w gminie Pułtusk z następujących usług:

- dziennych ośrodków wsparcia
- usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania organizowanych przez gminę
- wsparcia w postaci dodatkowych usług (np. w formie dożywiania lub w zakresie transportu, dowozu)
- całodobowych, stacjonarnych ośrodków wsparcia.

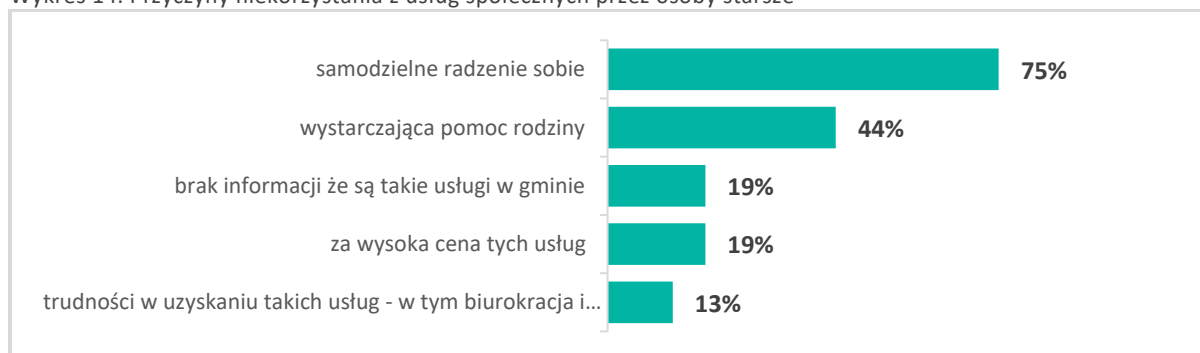
Wykres 13. Poziom zadowolenia z usług społecznych dla osób starszych

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Mieszkańcy gminy Pułtusk korzystający z usług społecznych są z nich zadowoleni (63% zadowolonych do 25% niezadowolonych).

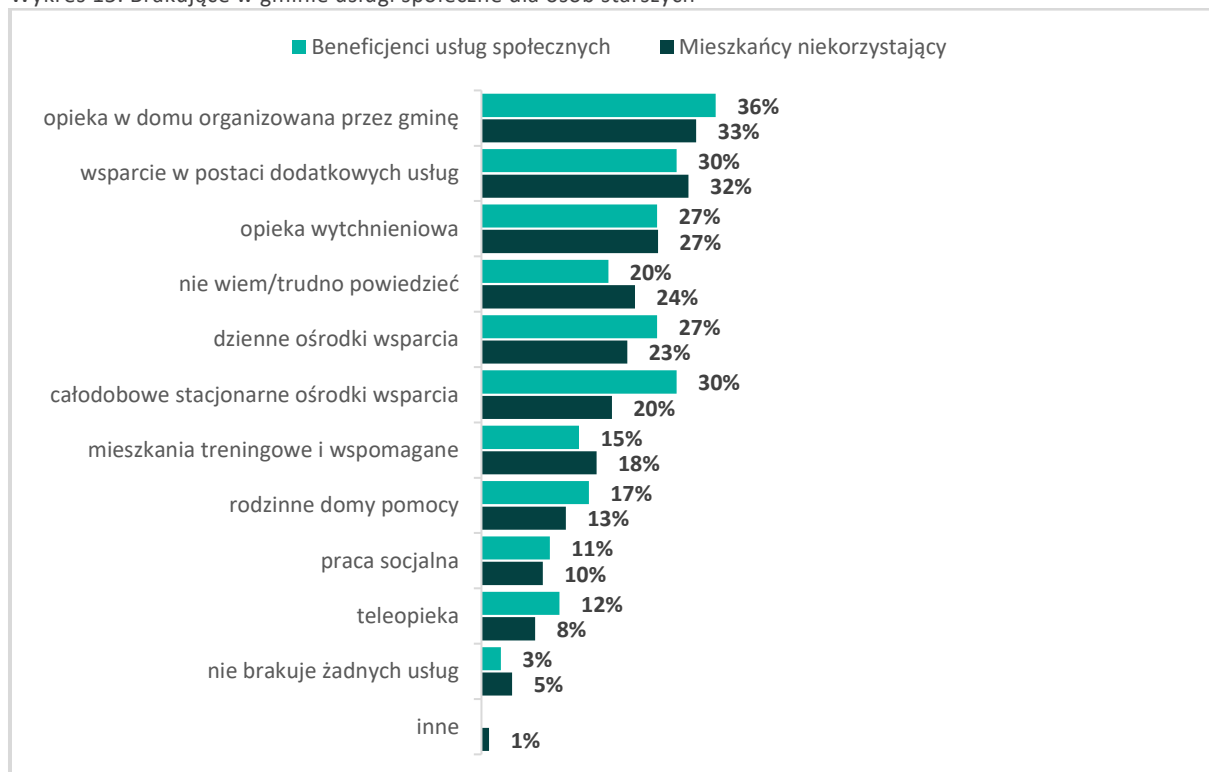
Wykres 14. Przyczyny niekorzystania z usług społecznych przez osoby starsze

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Osoby starsze, które nie były objęte usługami społecznymi, jako przyczynę niekorzystania z nich wskazywały głównie, że radzą sobie samodzielnie (75% ankietowanych) oraz że wystarcza im pomoc rodziny (44% ankietowanych).

Wykres 15. Brakujące w gminie usługi społeczne dla osób starszych

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

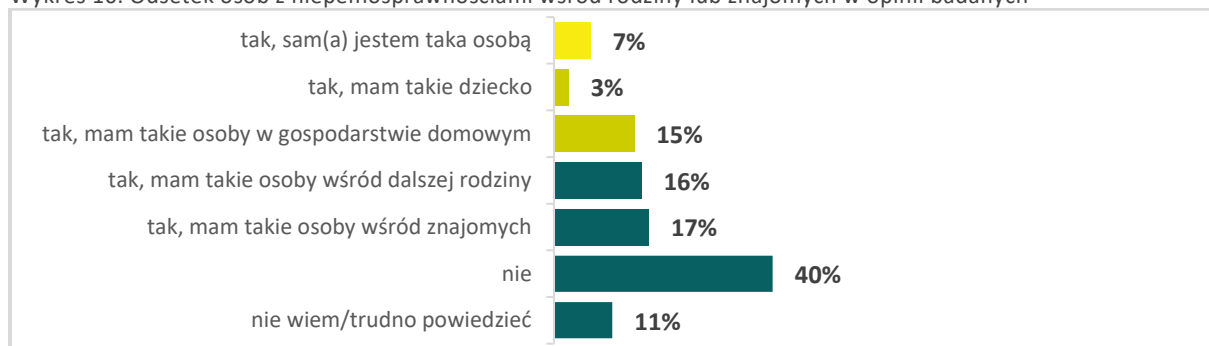
Zdaniem beneficjentów usług społecznych i pozostałych mieszkańców gminy najbardziej brakującymi usługami społecznymi dla osób starszych są:

- usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania organizowane przez gminę
- wsparcie w postaci dodatkowych usług (np. w formie dożywiania lub w zakresie transportu, dowozu)
- wsparcie dla członków rodzin lub opiekunów służące ich odciążeniu (tzw. opieka wytchnieniowa).

2. Usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnościami (w tym dzieci)

Poniżej prezentujemy wyniki analizy danych uzyskanych w badaniu dotyczącym opinii mieszkańców gminy Pułtusk o realizowanych usługach społecznych i zapotrzebowaniu na nie dla osób z niepełnosprawnościami.

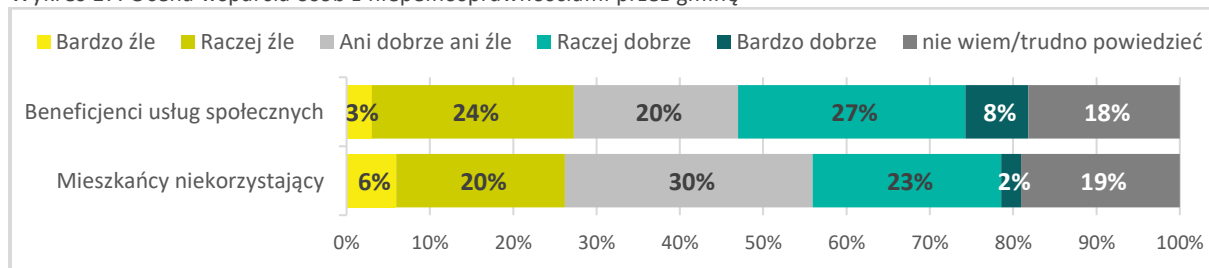
Wykres 16. Odsetek osób z niepełnosprawnościami wśród rodziny lub znajomych w opinii badanych

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród badanych mieszkańców gminy Pułtusk 7% spośród nich stanowiły os. z niepełnosprawnościami. Dodatkowo 3% przyznało, że jest rodzicem dziecka z niepełnosprawnością, 15% ankietowanych ma takie osoby w gospodarstwie domowym natomiast 17% badanych ma takie osoby wśród znajomych.

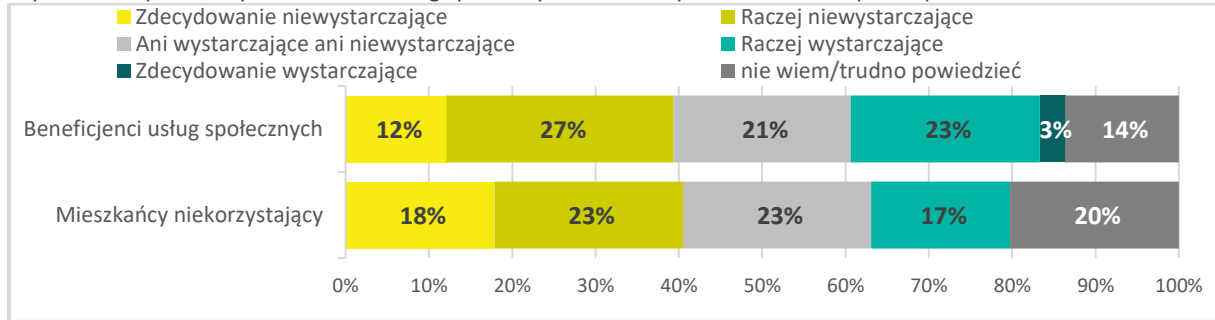
Wykres 17. Ocena wsparcia osób z niepełnosprawnościami przez gminę

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród uczestniczących w badaniu mieszkańców zdanie na temat oceny wsparcia osób z niepełnosprawnościami przez gminę Pułtusk jest podzielone. O ile beneficjenci usług społecznych częściej przyznają, że gmina dobrze wspiera takie osoby (35% ankietowanych) niż źle wspiera (27% ankietowanych), to mieszkańcy niekorzystający ze wsparcia w postaci usług mają odwrotne zdanie (26% uważa, że gmina źle wspiera, a 25% że dobrze wspiera osoby z niepełnosprawnościami).

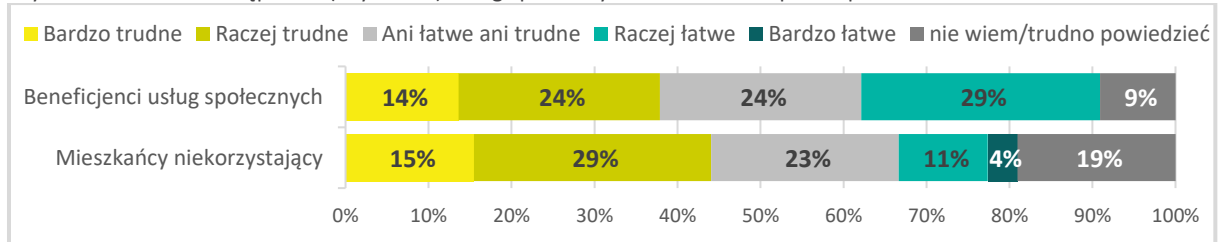
Wykres 18. Opinia o wystarczalności usług społecznych oferowanych dla osób z niepełnosprawnościami

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Pośród badanych mieszkańców przeważa opinia o tym, że usługi oferowane przez gminę Pułtusk dla osób z niepełnosprawnościami są niewystarczające (taka jest opinia 39% beneficjentów usług społecznych i 41% niekorzystających z nich).

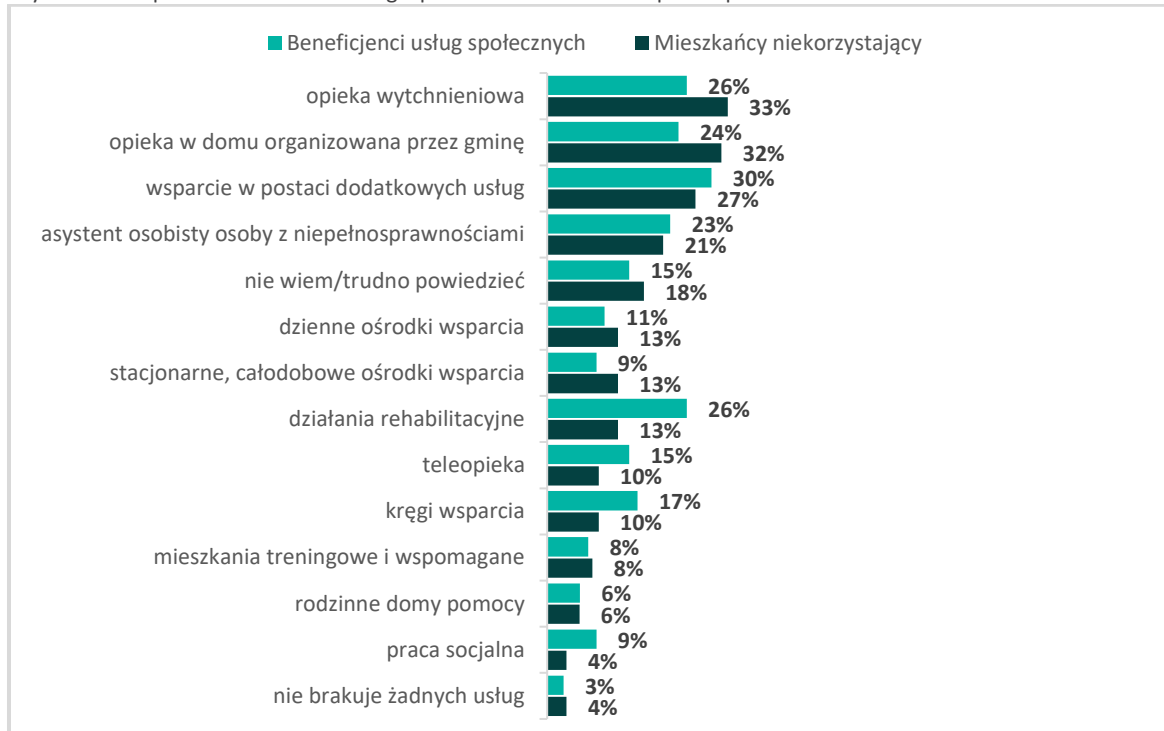
Wykres 19. Ocena dostępności (uzyskania) usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród badanych mieszkańców przeważa zdanie, że uzyskanie usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami na terenie gminy Pułtusk jest trudne (takie jest zdanie 38% beneficjentów usług społecznych i 44% niekorzystających z nich).

Wykres 20. Zapotrzebowanie na usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnościami

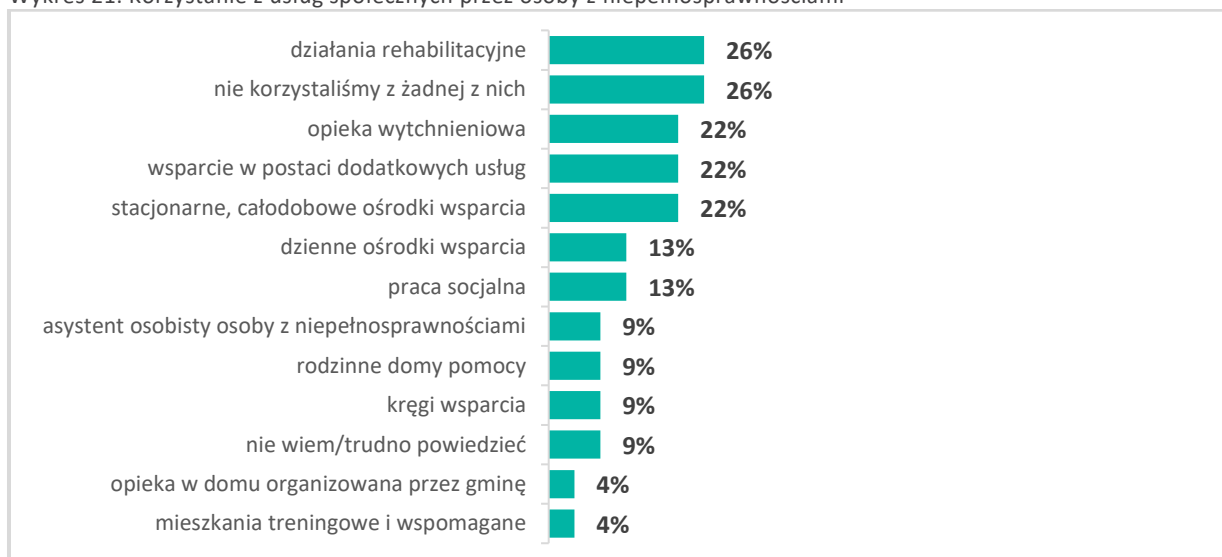

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W opinii mieszkańców gminy Pułtusk najbardziej potrzebnymi usługami społecznymi dla osób z niepełnosprawnościami są:

- wsparcie dla członków rodzin lub opiekunów służące ich odciążeniu (tzw. opieka wytchnieniowa)
- wsparcie w postaci dodatkowych usług (np. w formie dożywiania lub w zakresie transportu, dowozu)
- usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania organizowane przez gminę.

Wykres 21. Korzystanie z usług społecznych przez osoby z niepełnosprawnościami

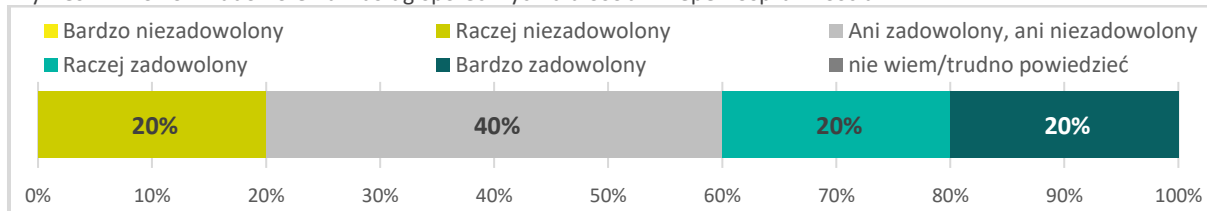

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Ankietowani uznali, że w ciągu ostatnich 3 lat osoby z niepełnosprawnościami najczęściej korzystały z następujących usług:

- działań rehabilitacyjnych
- wsparcia dla członków rodzin lub opiekunów służącego ich odciążeniu (tzw. opieka wytchnieniowa)
- wsparcia w postaci dodatkowych usług (np. w formie dożywiania lub w zakresie transportu, dowozu)
- stacjonarnych, całodobowych ośrodków wsparcia.

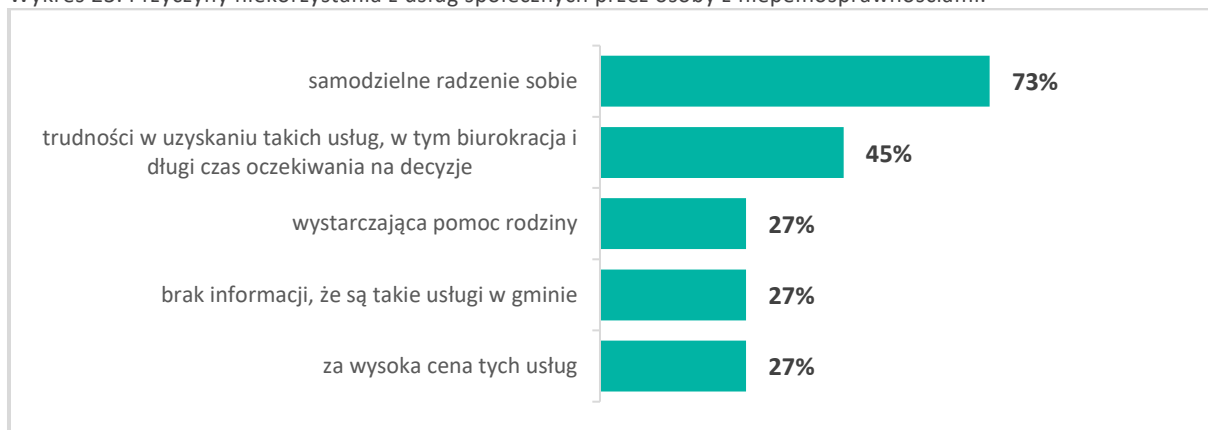
Wykres 22. Poziom zadowolenia z usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Ankietowani mieszkańcy gminy Pułtusk, korzystający z usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami stwierdzili, że w większości jest z nich zadowolona (40% zadowolonych do 20% niezadowolonych).

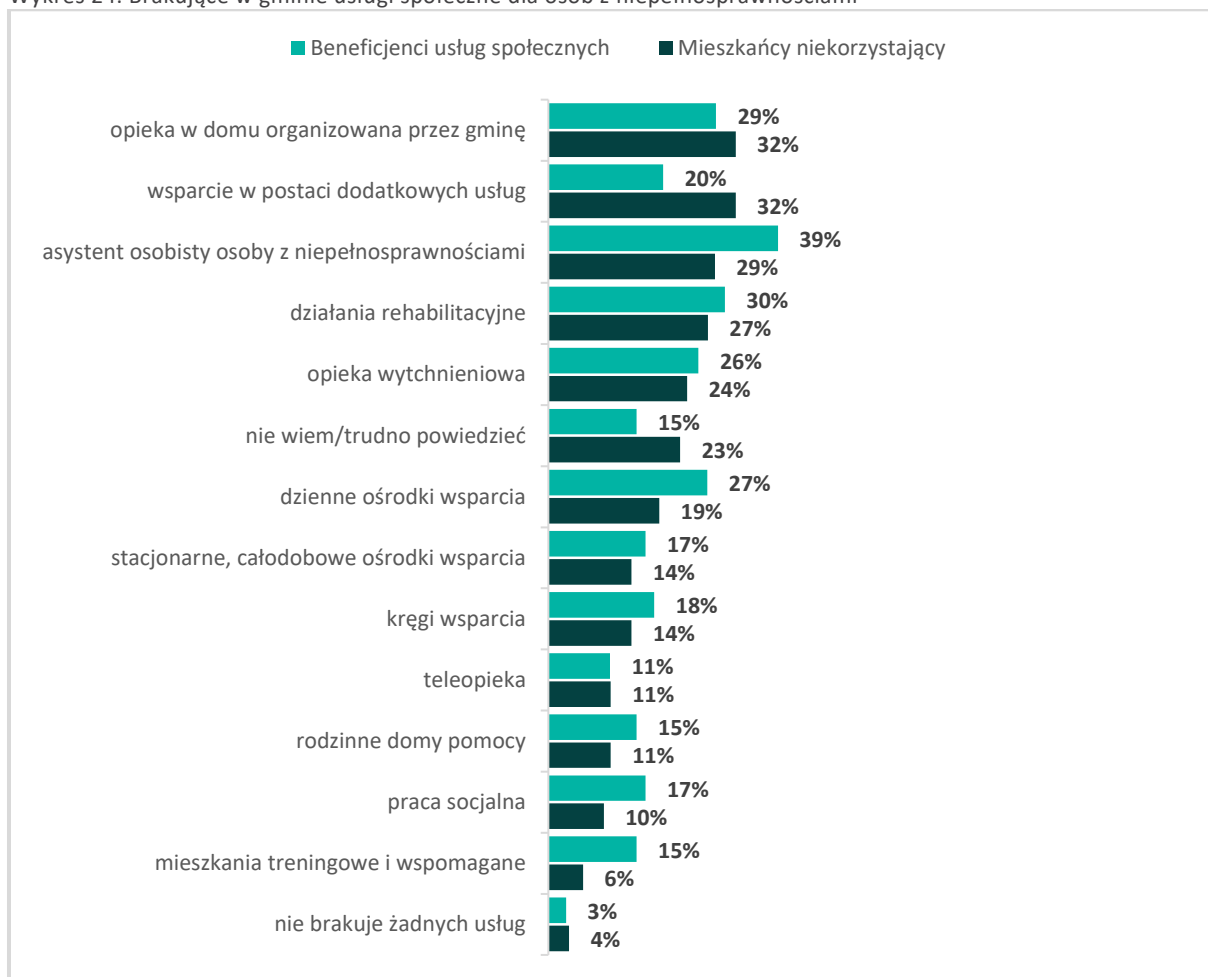
Wykres 23. Przyczyny niekorzystania z usług społecznych przez osoby z niepełnosprawnościami.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Osoby z niepełnosprawnościami, które nie były objęte usługami społecznymi jako przyczynę niekorzystania z nich wskazywały na radzenie sobie samodzielnie (73% ankietowanych) oraz na trudności w uzyskaniu dostępu takich usług, w tym: biurokracja i długi czas oczekiwania na decyzje (45% ankietowanych).

Wykres 24. Brakujące w gminie usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnościami

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

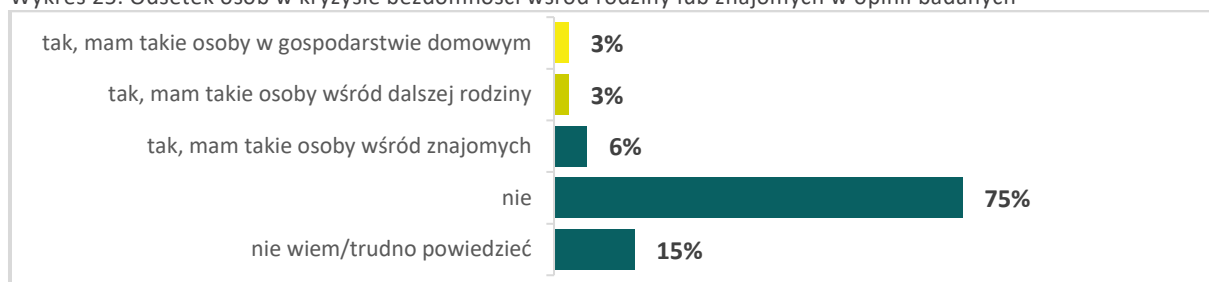
Zdaniem beneficjentów usług społecznych i pozostałych mieszkańców gminy najbardziej brakującymi usługami społecznymi dla osób z niepełnosprawnościami są:

- asystent osobisty osoby z niepełnosprawnościami
- działania rehabilitacyjne
- usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania organizowane przez gminę.

3. Usługi społeczne dla osób w kryzysie bezdomności

Poniżej prezentujemy wyniki analizy danych uzyskanych w badaniu dotyczącym opinii mieszkańców gminy Pułtusk o realizowanych usługach społecznych i zapotrzebowaniu na nie dla osób w kryzysie bezdomności.

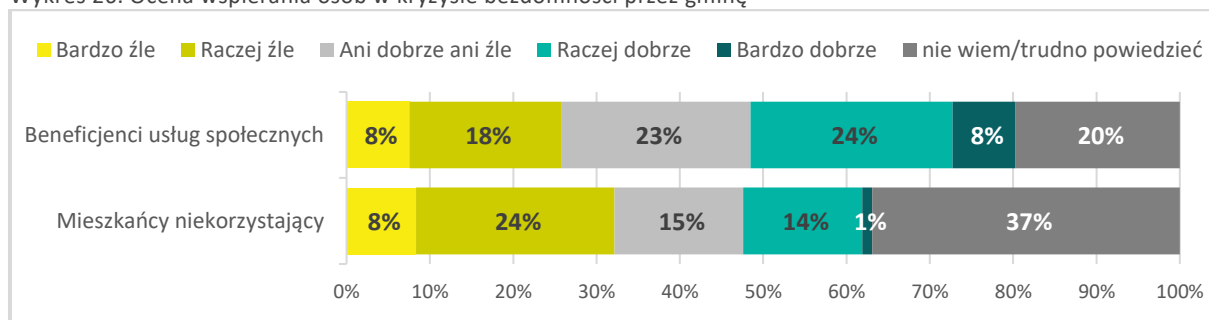
Wykres 25. Odsetek osób w kryzysie bezdomności wśród rodziny lub znajomych w opinii badanych

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród badanych mieszkańców gminy Pułtusk 0% spośród nich stanowiły osoby w kryzysie bezdomności. Dodatkowo 3% badanych przyznało, że ma takie osoby w gospodarstwie domowym, 3% ankietowanych ma takie osoby wśród dalszej rodziny, natomiast 6% wskazało na takie osoby wśród znajomych.

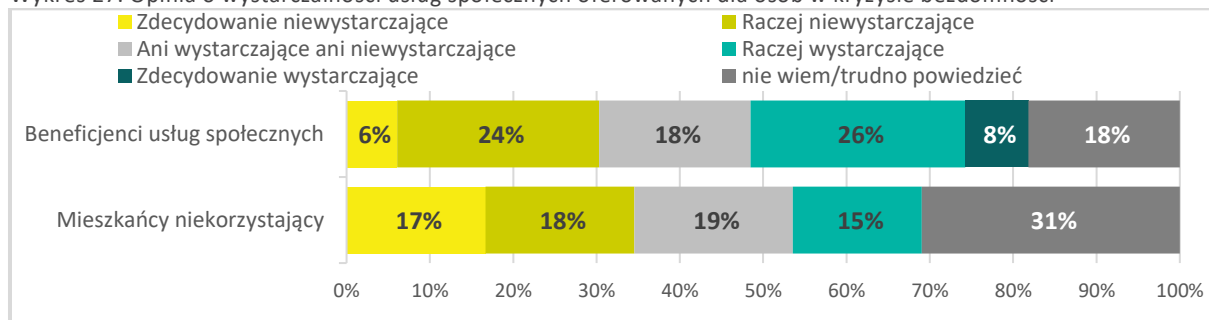
Wykres 26. Ocena wspierania osób w kryzysie bezdomności przez gminę

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród uczestniczących w badaniu mieszkańców zdanie na temat oceny wsparcia osób w kryzysie bezdomności przez gminę Pułtusk jest podzielone. O ile beneficjenci usług społecznych częściej przyznają, że gmina dobrze wspiera takie osoby (32% ankietowanych) niż źle wspiera (26% ankietowanych), to mieszkańcy niekorzystający ze wsparcia mają odwrotne zdanie (32% ankietowanych uważa, że gmina źle wspiera, a 15% ankietowanych uważa, że dobrze wspiera osoby w kryzysie bezdomności)

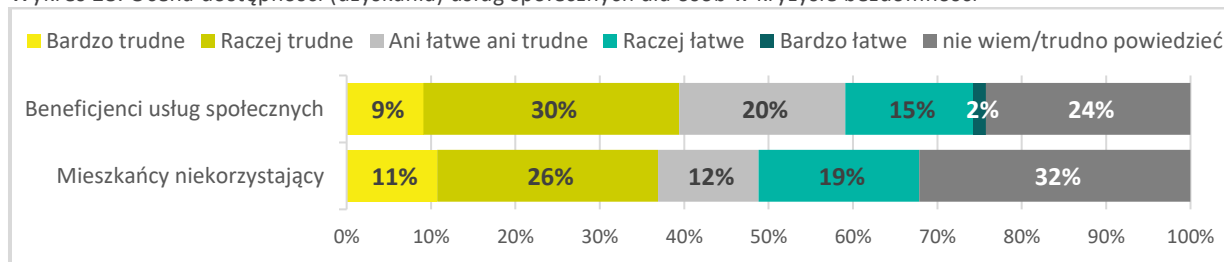
Wykres 27. Opinia o wystarczalności usług społecznych oferowanych dla osób w kryzysie bezdomności

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Opinia o tym czy usługi oferowane przez gminę Pułtusk osobom w kryzysie bezdomności są wystarczające jest podzielona. Beneficjenci usług społecznych częściej przyznają, że usługi są wystarczające (34% ankietowanych) niż są niewystarczające (30% ankietowanych). Natomiast mieszkańcy niekorzystający ze wsparcia w postaci usług mają odwrotne zdanie (35% ankietowanych uważa je za niewystarczające, 15% ankietowanych za wystarczające).

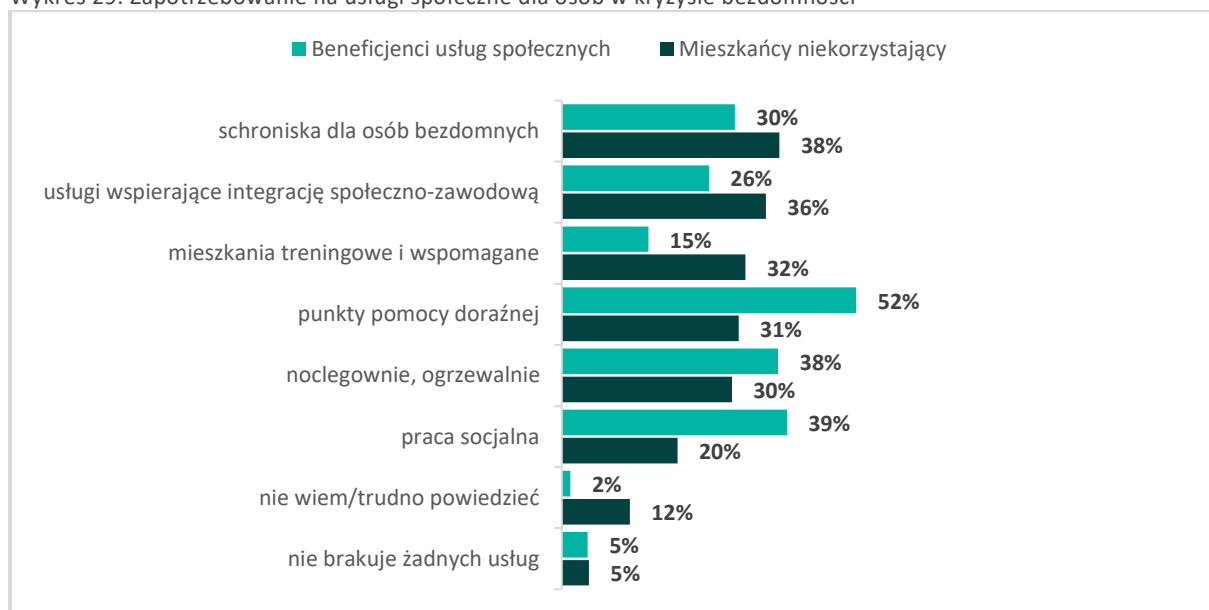
Wykres 28. Ocena dostępności (uzyskania) usług społecznych dla osób w kryzysie bezdomności

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród badanych mieszkańców przeważa zdanie, że uzyskanie usług społecznych dla osób w kryzysie bezdomności na terenie gminy Pułtusk jest trudne (takie jest zdanie 39% beneficjentów usług społecznych i 37% niekorzystających z nich).

Wykres 29. Zapotrzebowanie na usługi społeczne dla osób w kryzysie bezdomności

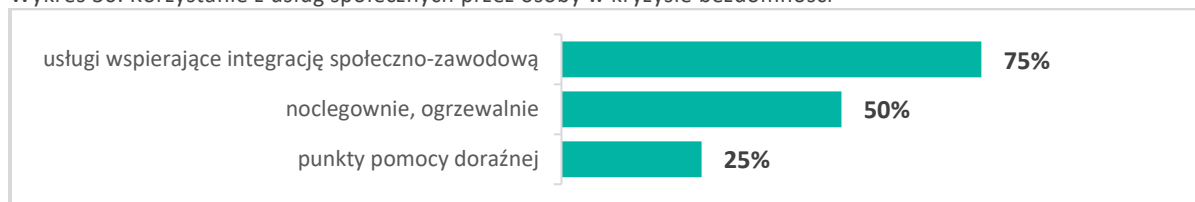

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W opinii mieszkańców gminy Pułtusk najbardziej potrzebnymi usługami społecznymi dla osób w kryzysie bezdomności są:

- punkty pomocy doraźnej
- schroniska dla osób bezdomnych
- noclegownie, ogrzewalnie.

Wykres 30. Korzystanie z usług społecznych przez osoby w kryzysie bezdomności

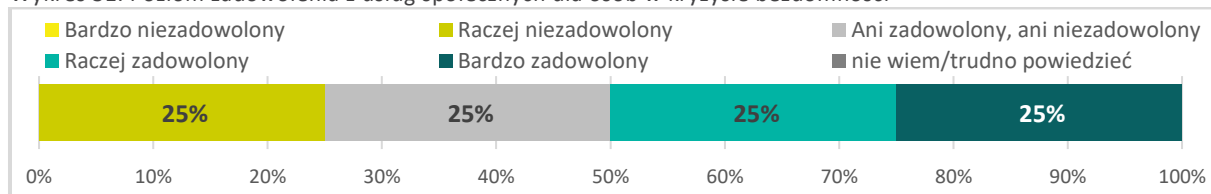

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Z analizy materiału badawczego wynika, że w ciągu ostatnich 3 lat osoby w kryzysie bezdomności z terenu gminy Pułtusk najczęściej korzystały z następujących usług:

- usług wspierających integrację społeczno-zawodową
- noclegowni, ogrzewalni
- punktów pomocy doraźnej.

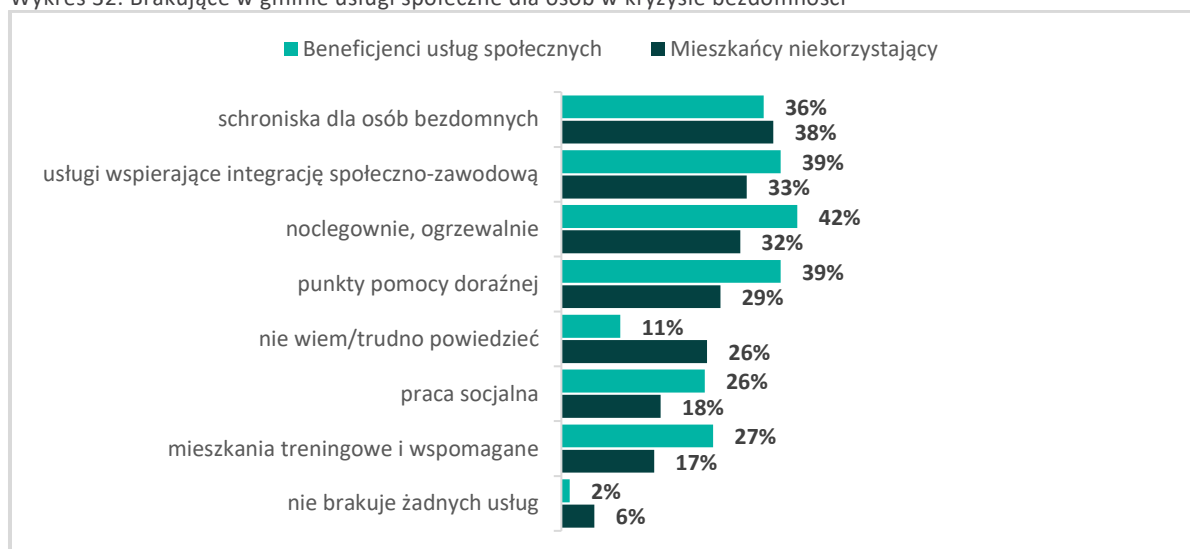
Wykres 31. Poziom zadowolenia z usług społecznych dla osób w kryzysie bezdomności

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Osoby w kryzysie bezdomności korzystające z usług społecznych wyrazili opinię, że są z nich zadowolone.

Wykres 32. Brakujące w gminie usługi społeczne dla osób w kryzysie bezdomności

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

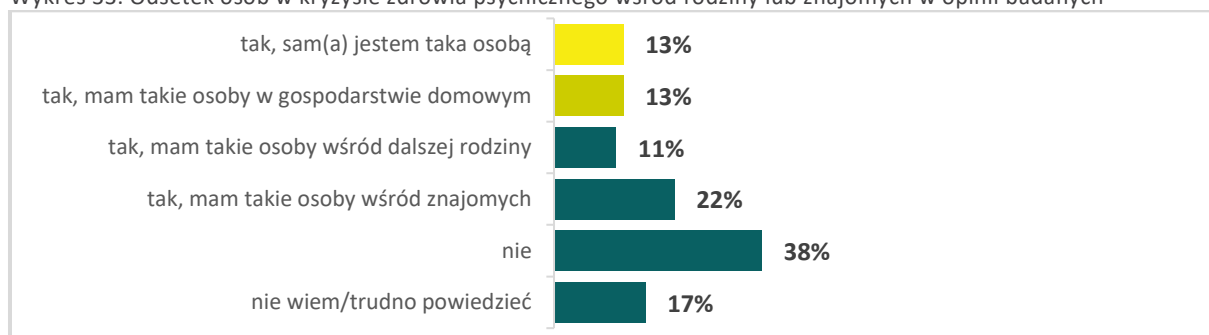
Zdaniem beneficjentów usług społecznych i pozostałych mieszkańców gminy Pułtusk najbardziej brakuje następujących usług społecznych dla osób w kryzysie bezdomności:

- noclegowni, ogrzewalni
- schronisk dla osób bezdomnych
- usług wspierających integrację społeczno-zawodową.

4. Usługi społeczne dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego

Poniżej prezentujemy wyniki analizy danych uzyskanych w badaniu dotyczącym opinii mieszkańców gminy Pułtusk o realizowanych usługach społecznych i zapotrzebowaniu na nie dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego.

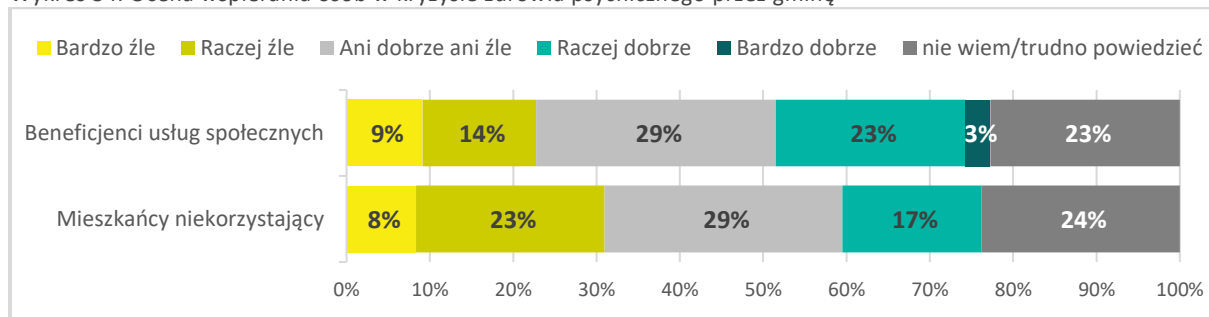
Wykres 33. Odsetek osób w kryzysie zdrowia psychicznego wśród rodziny lub znajomych w opinii badanych

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród badanych mieszkańców 13% stanowiły osoby w kryzysie zdrowia psychicznego. Dodatkowo 13% ankietowanych przyznało, że ma takie osoby w gospodarstwie domowym, 11% uczestników badania przyznało, że ma takie osoby wśród dalszej rodziny, a 22% wśród znajomych.

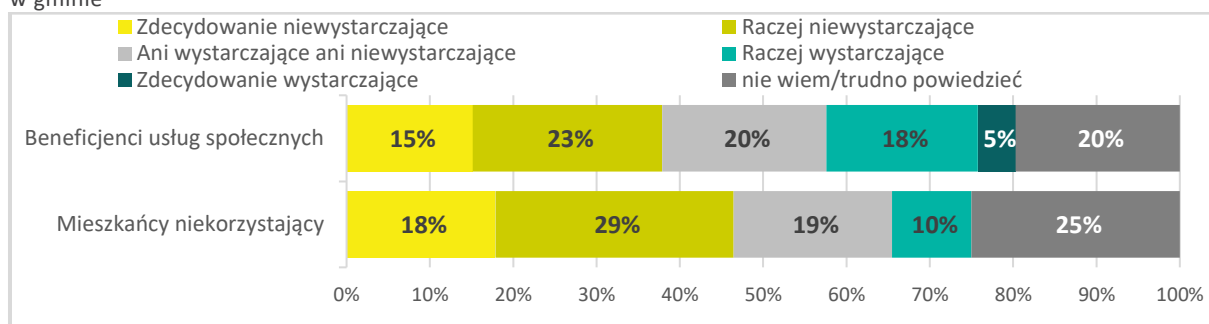
Wykres 34. Ocena wspierania osób w kryzysie zdrowia psychicznego przez gminę

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród uczestniczących w badaniu mieszkańców zdanie na temat oceny wsparcia osób w kryzysie zdrowia psychicznego przez gminę Pułtusk jest podzielone. O ile beneficjenci usług społecznych częściej przyznają, że gmina dobrze wspiera takie osoby (26% ankietowanych) niż źle wspiera (23% ankietowanych), to mieszkańcy niekorzystający ze wsparcia w postaci usług mają odwrotne zdanie (31% ankietowanych uważa, że gmina źle wspiera, a 17% ankietowanych, że dobrze wspiera takie osoby).

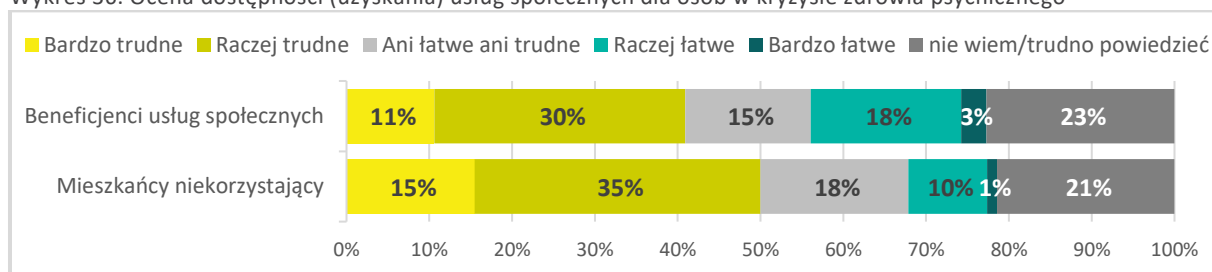
Wykres 35. Opinia o wystarczalności usług społecznych oferowanych dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego w gminie

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Uczestniczący w badaniu mieszkańcy stwierdzili, że usługi oferowane osobom w kryzysie zdrowia psychicznego przez gminę Pułtusk są niewystarczające (tak uważa 38% beneficjentów usług społecznych i 47% niekorzystających z nich).

Wykres 36. Ocena dostępności (uzyskania) usług społecznych dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród ankietowanych mieszkańców przeważa zdanie, że uzyskanie usług społecznych dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego na terenie gminy Pułtusk jest trudne (to jest zdanie 41% beneficjentów usług społecznych i 50% niekorzystających z nich).

Wykres 37. Potrzeba usług społecznych dla osób z problemami zdrowia psychicznego w gminie

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W opinii mieszkańców gminy Pułtusk najbardziej potrzebnymi usługami społecznymi dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego są:

- **dzienne ośrodki wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi**
- **wsparcie dla członków rodzin lub opiekunów służące ich odciążeniu (tzw. opieka wytchnieniowa)**
- **stacjonarne, całodobowe ośrodki wsparcia.**

Wykres 38. Korzystanie z usług społecznych dla osób z problemami zdrowia psychicznego

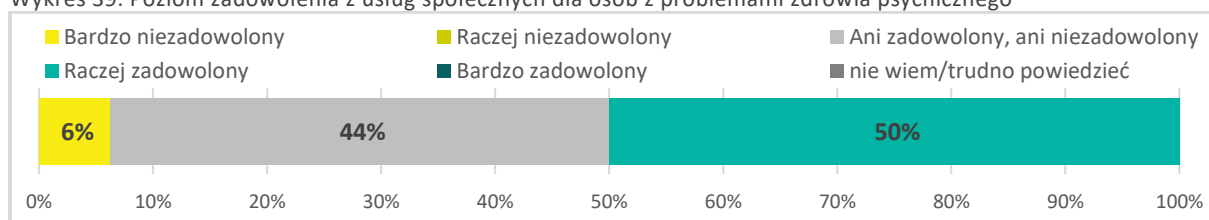

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Z analizy materiału badawczego wynika, że w ciągu ostatnich 3 lat osoby w kryzysie zdrowia psychicznego z terenu gminy Pułtusk najczęściej korzystały z następujących usług:

- **dziennych ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi**
- **stacjonarnych, całodobowych ośrodków wsparcia**
- **mieszkań treningowych i wspomaganych.**

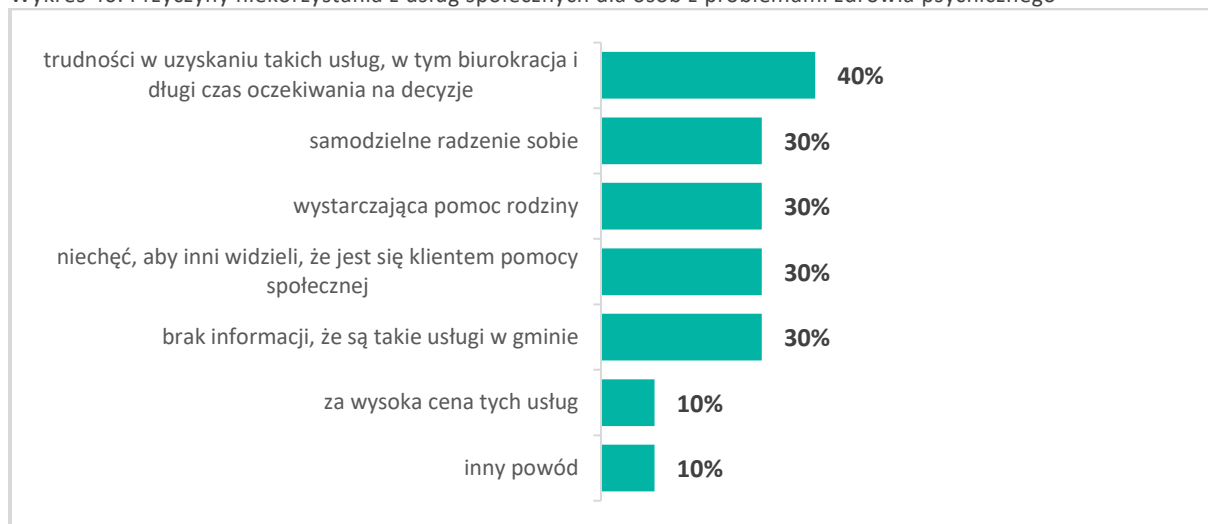
Wykres 39. Poziom zadowolenia z usług społecznych dla osób z problemami zdrowia psychicznego

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Pośród ankietowanych z terenu gminy Pułtusk korzystających z usług społecznych dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego większość wyraziło swoje zadowolenie z poziomu ich świadczenia (50% zadowolonych do 6% niezadowolonych).

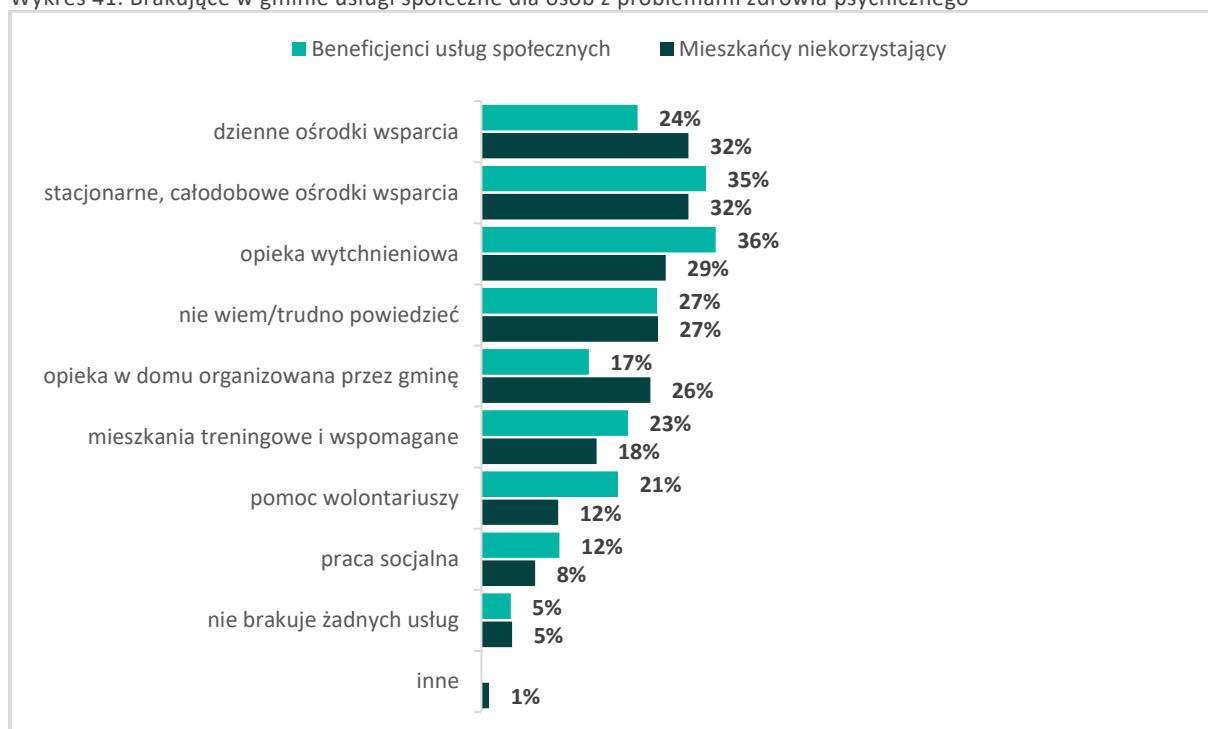
Wykres 40. Przyczyny niekorzystania z usług społecznych dla osób z problemami zdrowia psychicznego

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Osoby z problemami zdrowia psychicznego, które nie były objęte usługami społecznymi jako przyczynę niekorzystania z nich głównie wskazywały na: trudności w uzyskaniu dostępu takich usług, w tym: biurokracja i długi czas oczekiwania na decyzje (40% ankietowanych), samodzielne radzenie sobie z problemami, wystarczającą pomoc rodziny, niechęć, aby inni widzieli, że jest się klientem pomocy społecznej oraz na brak informacji, że takie usługi są świadczone w gminie (po 30% ankietowanych).

Wykres 41. Brakujące w gminie usługi społeczne dla osób z problemami zdrowia psychicznego

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

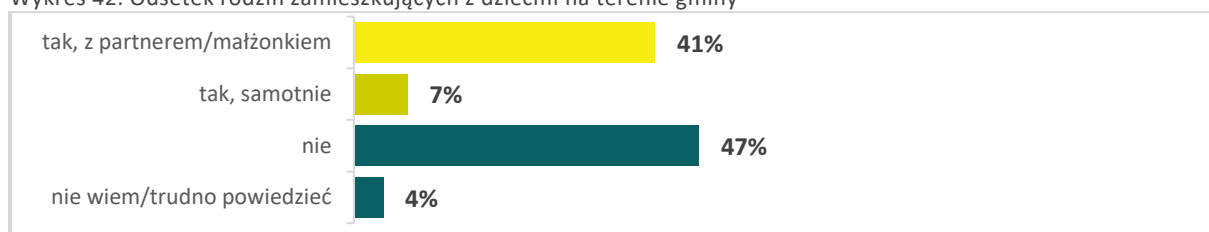
Zdaniem beneficjentów i pozostałych mieszkańców gminy Pułtusk najbardziej brakującymi usługami społecznymi dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego są:

- wsparcie dla członków rodzin lub opiekunów służące ich odciążeniu (tzw. opieka wytchnieniowa)
- stacjonarne, całodobowe ośrodki wsparcia
- dzienne ośrodki wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

5. Usługi społeczne dla rodzin z dziećmi

Poniżej prezentujemy wyniki analizy danych uzyskanych w badaniu dotyczącym opinii mieszkańców gminy Pułtusk o realizowanych usługach społecznych i zapotrzebowaniu na nie dla rodzin z dziećmi.

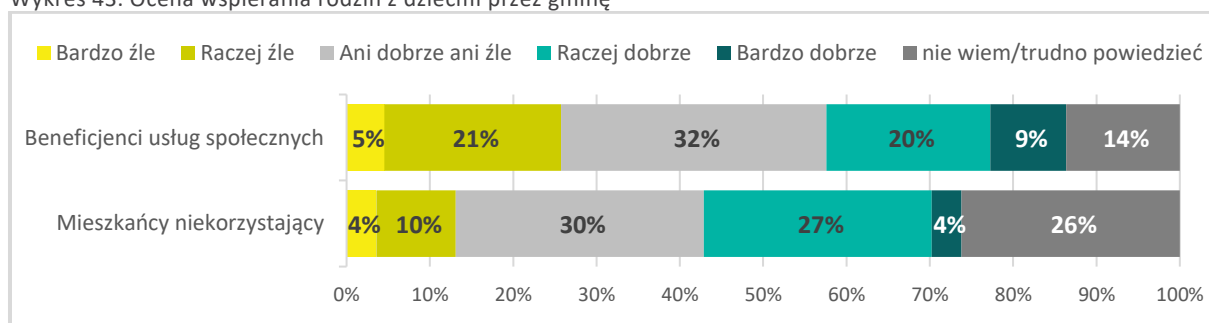
Wykres 42. Odsetek rodzin zamieszkujących z dziećmi na terenie gminy

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród badanych mieszkańców gminy Pułtusk 41% ankietowanych stanowiły rodziny z dziećmi. Dodatkowo 7% uczestników badania przyznało, że mieszka samotnie z dziećmi, natomiast 47% nie posiada dzieci.

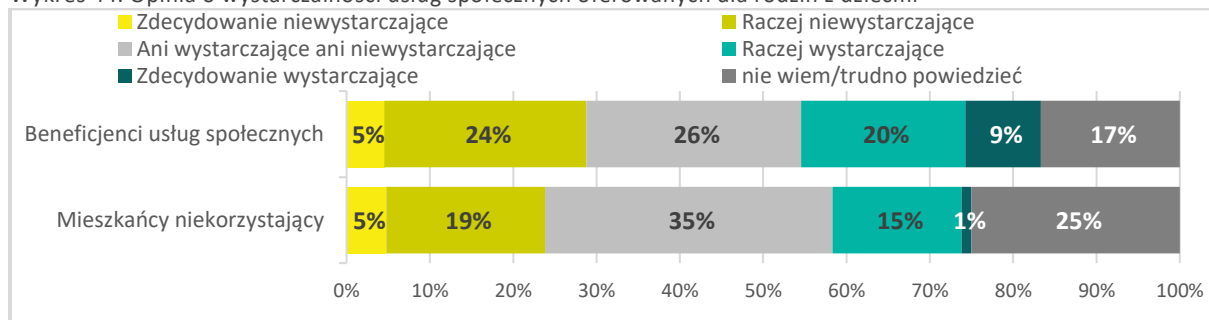
Wykres 43. Ocena wspierania rodzin z dziećmi przez gminę

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród mieszkańców przeważa zdanie, że gmina Pułtusk dobrze wspiera rodziny z dziećmi (takie jest zdanie 29% beneficjentów usług społecznych i 31% niekorzystających z nich).

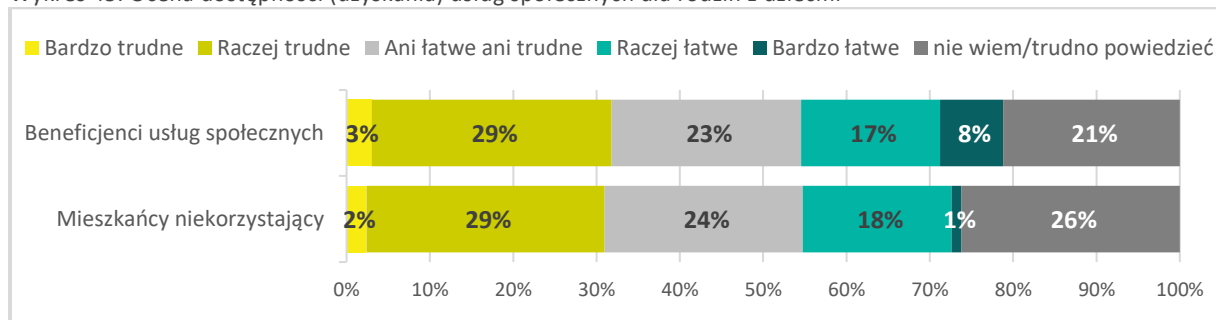
Wykres 44. Opinia o wystarczalności usług społecznych oferowanych dla rodzin z dziećmi

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Opinia o tym, czy usługi oferowane przez gminę Pułtusk rodzinom z dziećmi są wystarczające, jest podzielona. Beneficjenci usług społecznych równie często uznają, że usługi są wystarczające, jak i niewystarczające (po 29% ankietowanych). Natomiast mieszkańcy niekorzystający ze wsparcia w postaci usług częściej uważają, że usługi te są niewystarczające (24% ankietowanych).

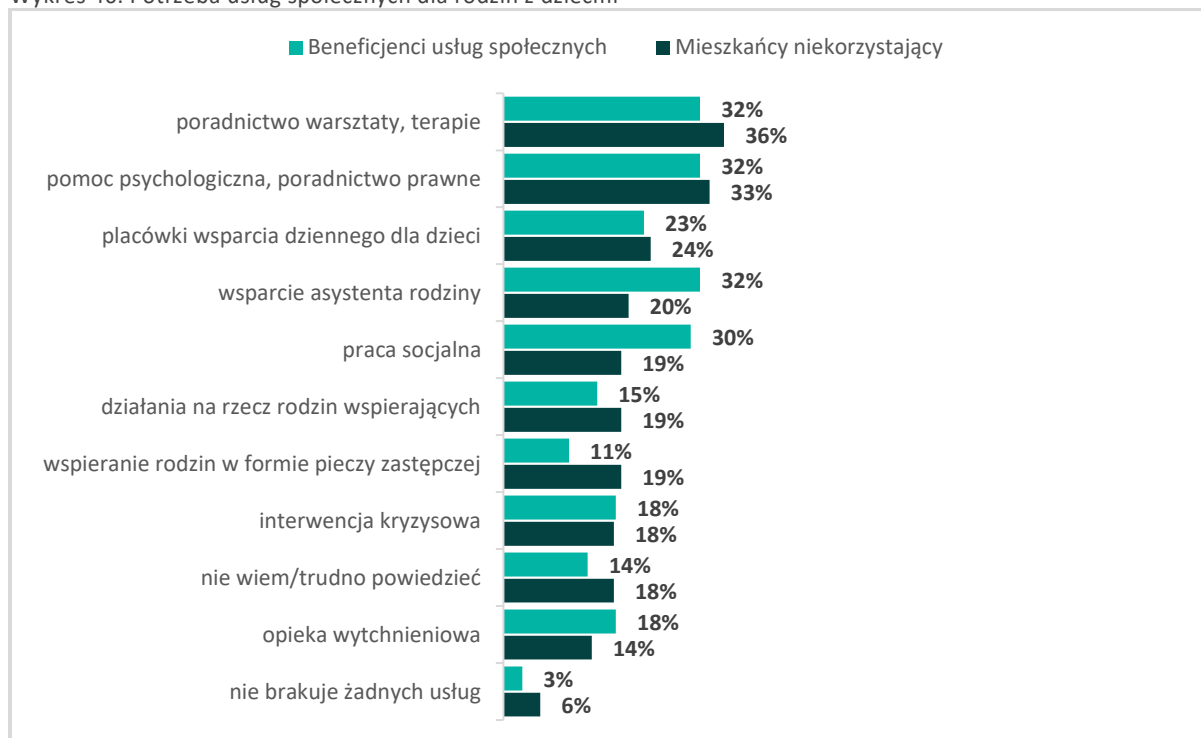
Wykres 45. Ocena dostępności (uzyskania) usług społecznych dla rodzin z dziećmi

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród ankietowanych mieszkańców przeważa zdanie, że uzyskanie usług społecznych dla rodzin z dziećmi na terenie gminy Pułtusk jest trudne (to jest opinia 32% beneficjentów usług społecznych i 31% niekorzystających z nich).

Wykres 46. Potrzeba usług społecznych dla rodzin z dziećmi

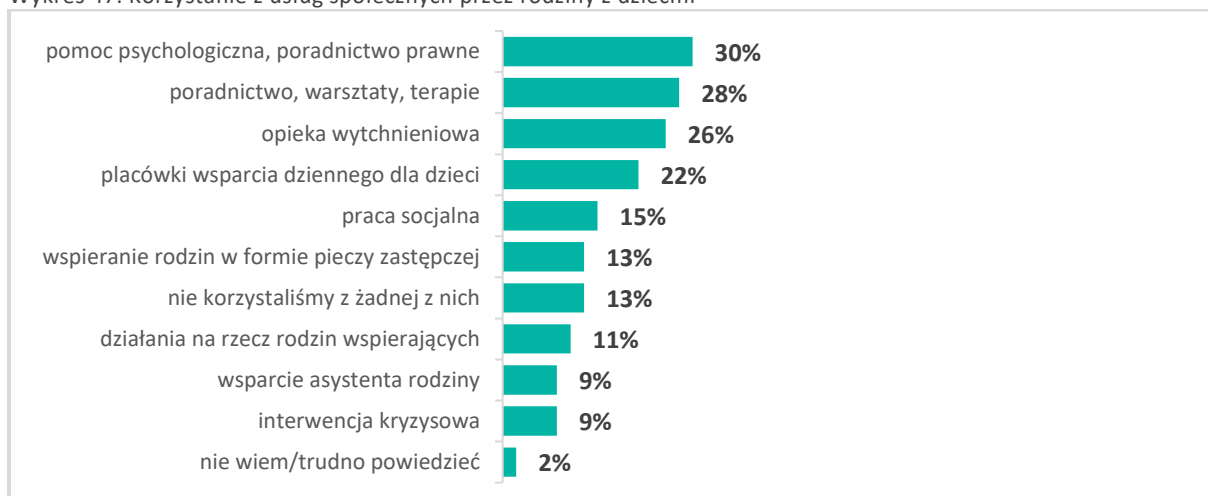
Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W opinii mieszkańców gminy Pułtusk najbardziej potrzebnymi usługami społecznymi dla rodzin z dziećmi są:

- pomoc psychologiczna, poradnictwo prawne
- poradnictwo, warsztaty, terapie

- praca socjalna.

Wykres 47. Korzystanie z usług społecznych przez rodziny z dziećmi

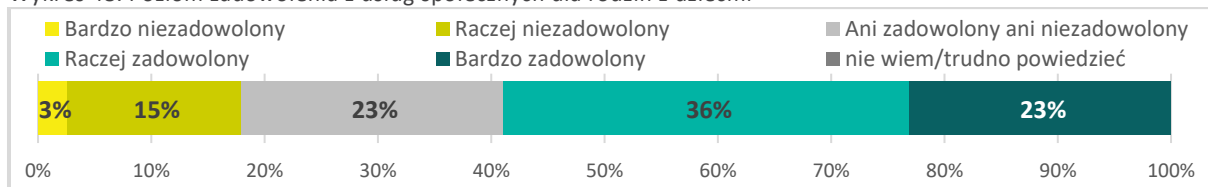

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Z analizy materiału badawczego wynika, że w ciągu ostatnich 3 lat rodziny z dziećmi z terenu gminy Pułtusk najczęściej korzystały z następujących usług:

- pomocy psychologicznej, poradnictwa prawnego
- poradnictwa, warsztatów, terapii
- wsparcia dla członków rodzin lub opiekunów służącego ich odciążeniu (tzw. opieka wytchnieniowa)
- placówek wsparcia dziennego dla dzieci.

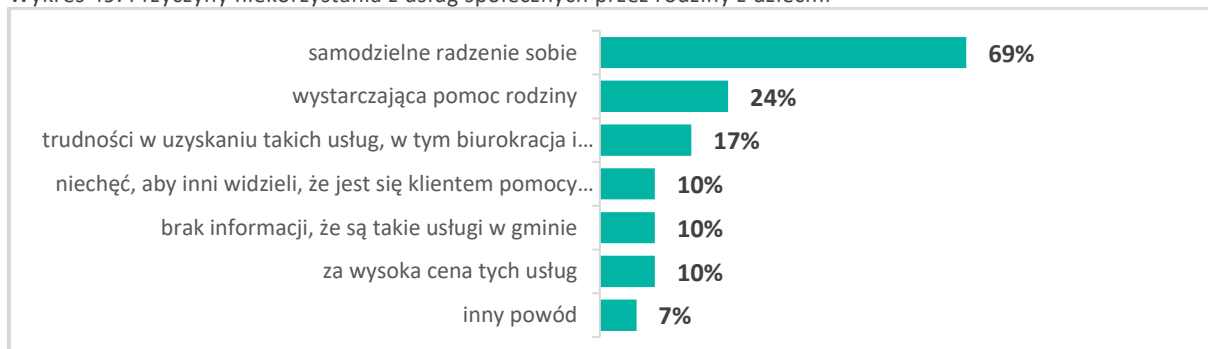
Wykres 48. Poziom zadowolenia z usług społecznych dla rodzin z dziećmi

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Pośród ankietowanych z terenu gminy Pułtusk korzystających z usług społecznych dla rodzin z dziećmi większość wyraziło swoje zadowolenie z poziomu ich świadczenia (59% zadowolonych do 18% niezadowolonych).

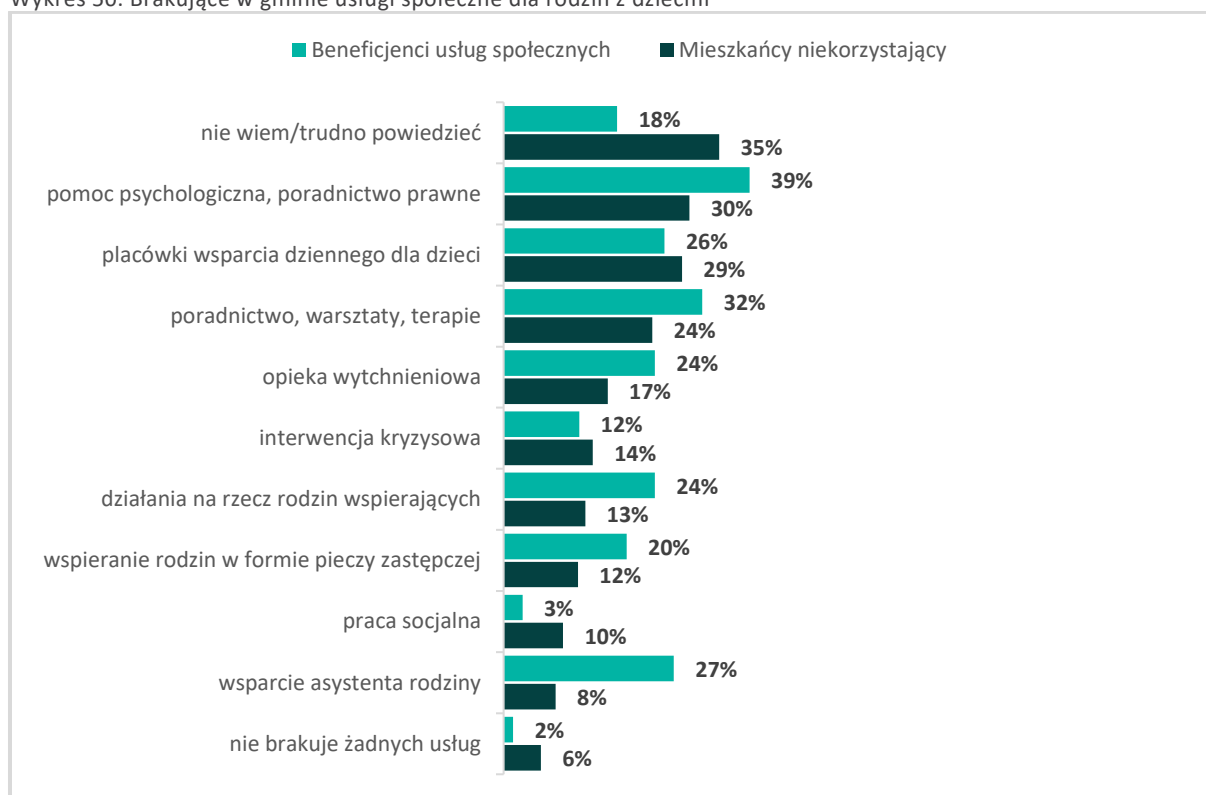
Wykres 49. Przyczyny niekorzystania z usług społecznych przez rodziny z dziećmi

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Rodziny z dziećmi, które nie były objęte usługami społecznymi jako przyczynę niekorzystania z nich głównie wskazywały na radzenie sobie samodzielnie z problemami (69% ankietowanych) oraz na wystarczającą pomoc ze strony rodziny (24% badanych).

Wykres 50. Brakujące w gminie usługi społeczne dla rodzin z dziećmi

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

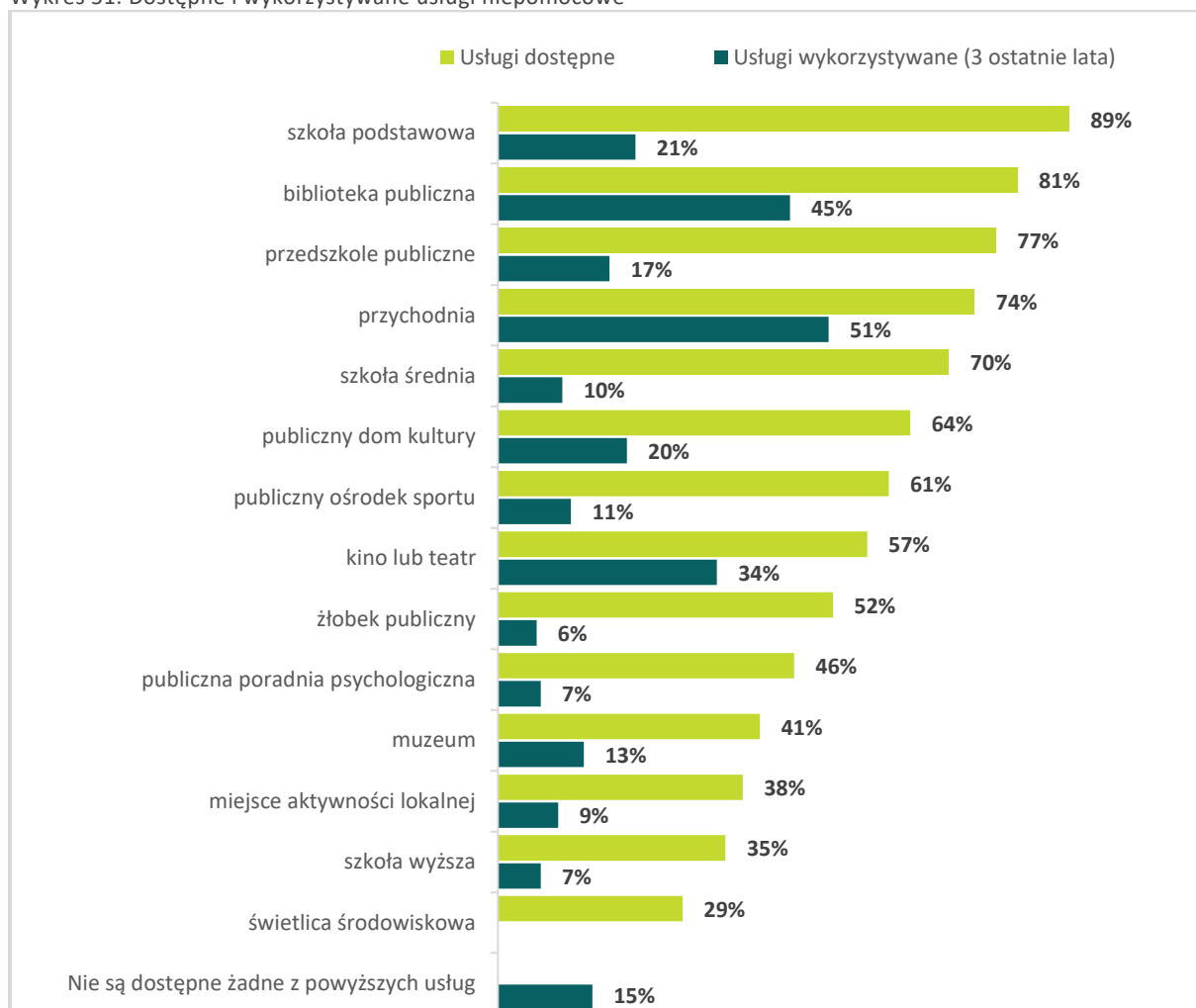
Zdaniem beneficjentów usług społecznych i pozostałych mieszkańców gminy najbardziej brakującymi usługami społecznymi dla rodzin z dziećmi są:

- pomoc psychologiczna, poradnictwo prawne
- placówki wsparcia dziennego dla dzieci
- poradnictwo, warsztaty, terapie.

6. Usługi niepomocowe dostępne w gminie

Poniżej prezentujemy wyniki analizy danych uzyskanych w badaniu dotyczącym opinii mieszkańców gminy Pułtusk o realizowanych na jej terenie usługach niepomocowych.

Wykres 51. Dostępne i wykorzystywane usługi niepomocowe

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Zdaniem mieszkańców gminy Pułtusk na jej terenie są dostępne różne niepomocowe usługi społeczne. Najczęściej wskazywane to:

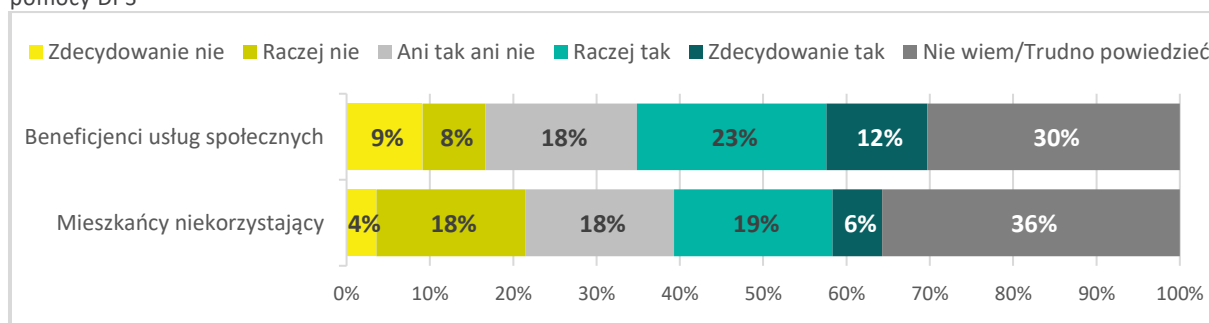
- szkoła podstawowa (89% ankietowanych)
- biblioteka publiczna (81% ankietowanych)
- przedszkole publiczne (77% ankietowanych)
- przychodnia (74% ankietowanych)
- szkoła średnia (70% ankietowanych)
- publiczny dom kultury (64% ankietowanych)
- publiczny ośrodek sportu (61% ankietowanych).

Natomiast najczęściej wykorzystywaną w ciągu ostatnich 3 lat usługą społeczną według respondentów jest przychodnia (51% badanych) oraz biblioteka (45% badanych).

7. Potrzeba zaangażowania instytucji powiatowych w realizację usług społecznych

Poniżej prezentujemy wyniki analizy danych uzyskanych w badaniu dotyczącym opinii mieszkańców gminy Pułtusk o potrzebie zaangażowania się instytucji powiatowych w realizację usług społecznych.

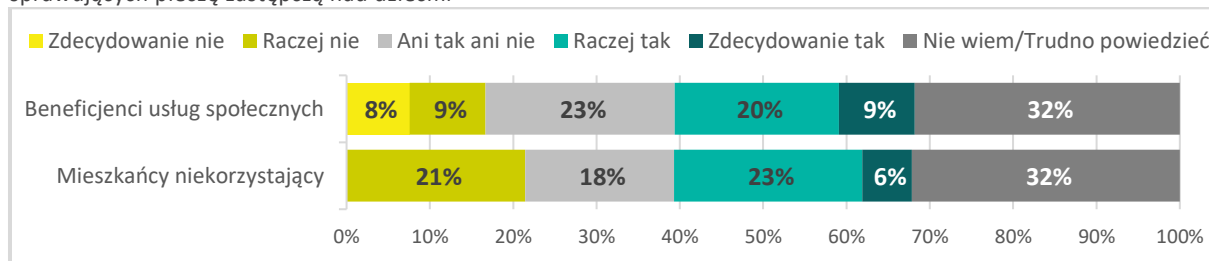
Wykres 52. Potrzeba zaangażowania instytucji powiatowych w realizację usług społecznych dla osób, które potrzebują pomocy DPS

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród mieszkańców gminy Pułtusk przeważała opinia, że usługi społeczne dla osób, które potrzebują wsparcia w postaci umieszczenia ich w domu pomocy społecznej wymagają większego zaangażowania się instytucji powiatowych (takiego zdania jest 35% beneficjentów usług społecznych i 25% niekorzystających z nich).

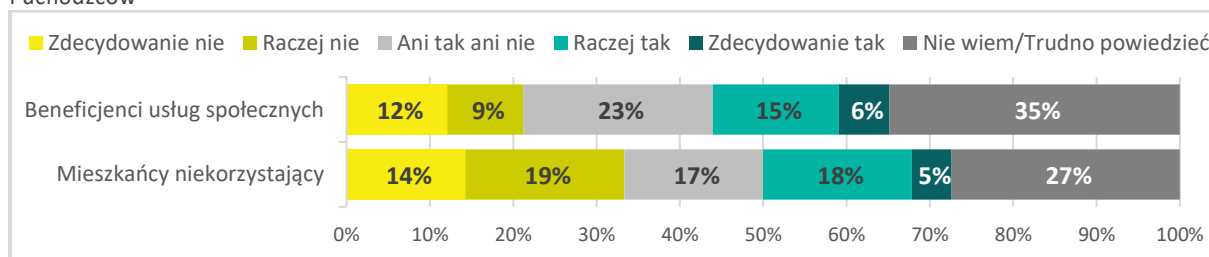
Wykres 53. Potrzeba zaangażowania się instytucji powiatowych w realizację usług społecznych dla rodzin lub osób sprawujących pieczę zastępczą nad dziećmi

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród mieszkańców gminy Pułtusk przeważała opinia, że usługi społeczne dla osób, które sprawują pieczę zastępczą nad dziećmi wymagają większego zaangażowania się instytucji powiatowych (to jest opinia 29% beneficjentów usług społecznych i 29% niekorzystających z nich).

Wykres 54. Potrzeba zaangażowania instytucji powiatowych w realizację usług społecznych dla cudzoziemców i uchodźców

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród mieszkańców gminy Pułtusk w przypadku większego zaangażowania się instytucji powiatowych w usługi społeczne dla cudzoziemców i uchodźców opinie były podzielone. Beneficjenci usług społecznych równie często przyznają, że należy jak i nie należy wzmacniać takich działań (po 21% ankietowanych). Natomiast mieszkańcy niekorzystający z usług społecznych częściej przyznają, że nie należy wzmacniać takich działań (33% ankietowanych nie wymagają wzmocnienia, podczas kiedy według 23% ankietowanych wymagają wzmocnienia).

ROZDZIAŁ III

DIAGNOZA USŁUG SPOŁECZNYCH – WNIOSKI Z BADANIA ANKIETOWEGO INSTYTUCJI ŚWIADCZĄCYCH USŁUGI SPOŁECZNE W GMINIE PUŁTUSK

I. Metodologia badania ankietowego oraz charakterystyka grupy badawczej

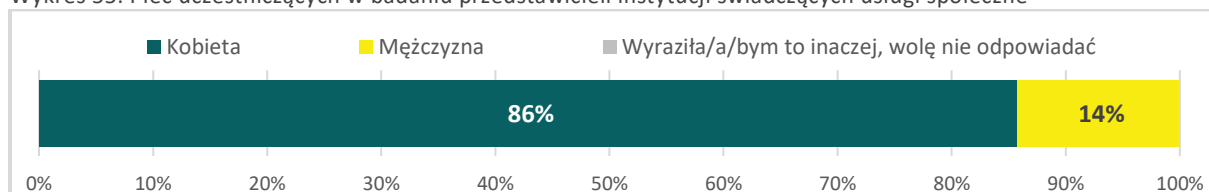
1. Metodologia badania

W ramach niniejszej diagnozy zostało również przeprowadzone przez firmy IBC oraz CBM Indicator we współpracy z MCPS badanie przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne w zakresie podejścia instytucji do rozwoju świadczonych usług społecznych w województwie mazowieckim. Badanie miało charakter ilościowy i zostało przeprowadzone w lutym i marcu 2025 roku za pomocą kwestionariusza ankietowego skierowanego do przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne i zdrowotne. W badaniu zostało zastosowane podejście mieszane (mixed mode) obejmujące trzy techniki zbierania danych: CAWI (ankieta online), CATI (wywiady telefoniczne) oraz CAPI (wywiady bezpośrednie). **W gminie Pułtusk przeprowadzono 7 wywiadów z przedstawicielami ww. Instytucji** (część pytań ze względu na ich tematykę została zadana mniejszej, dedykowanej grupie przedstawicieli instytucji). Liczebność jest zbyt mała do wykonania analiz ilościowych ($n < 30$), dlatego dane mają charakter jakościowy.

2. Charakterystyka grupy badawczej

Poniżej prezentujemy charakterystykę grupy badawczej w zakresie następujących zmiennych: płci, wieku, stanowiska, stażu pracy, podmiotu prowadzącego, nazwy instytucji. Grupa ta uczestniczyła w badaniu przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne i zdrowotne w zakresie podejścia instytucji do rozwoju świadczonych usług społecznych w gminie Pułtusk.

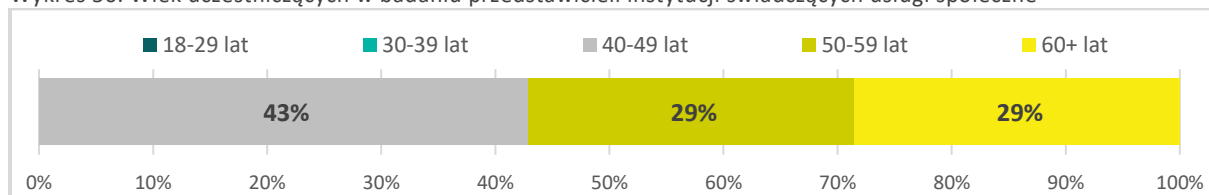
Wykres 55. Płeć uczestniczących w badaniu przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W przedmiotowym badaniu dominującą grupą respondentów pod kątem płci były kobiety (stanowiły 86% badanych).

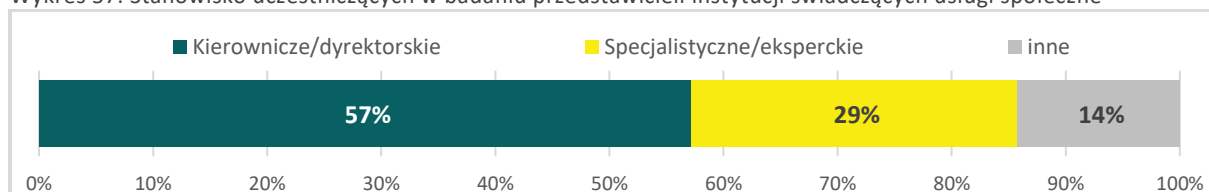
Wykres 56. Wiek uczestniczących w badaniu przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W przypadku wieku respondentów reprezentowali oni tylko trzy grupy wiekowe, wśród których dominującą grupą były osoby w wieku 40-49 lat (43% ankietowanych).

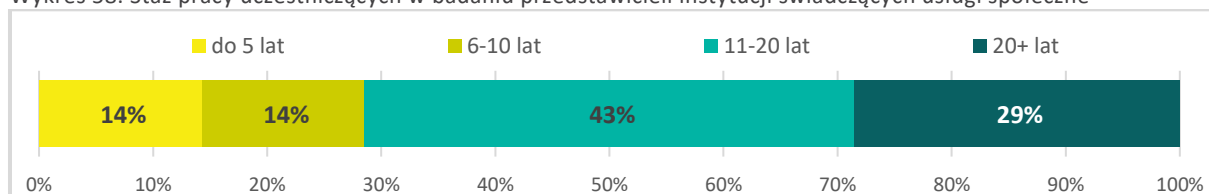
Wykres 57. Stanowisko uczestniczących w badaniu przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W przypadku stanowiska respondentów reprezentowali oni trzy grupy zawodowe, wśród których dominującą byli kierownicy/dyrektorzy (57% ankietowanych).

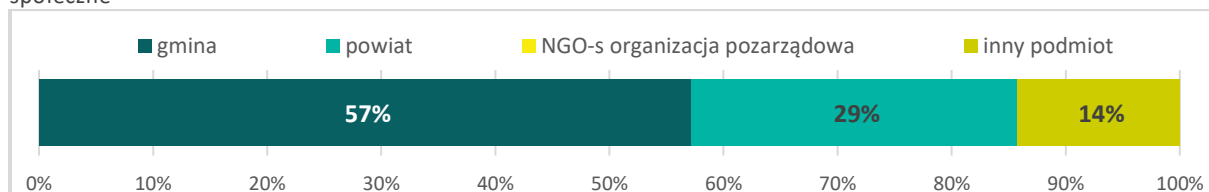
Wykres 58. Staż pracy uczestniczących w badaniu przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W przypadku stażu pracy respondentów reprezentowali oni cztery grupy doświadczenia, wśród których dominującą była ta w przedziale 11-20 lat (43% ankietowanych).

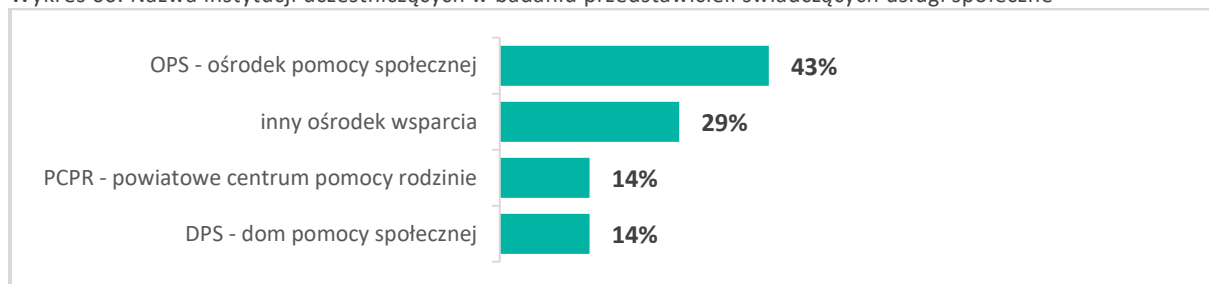
Wykres 59. Podmiot prowadzący dla instytucji uczestniczących w badaniu przedstawicieli realizujących usługi społeczne

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W przypadku podmiotu prowadzącego dla instytucji uczestniczących w badaniu zostały zidentyfikowane trzy podmioty i były to: gmina, powiat oraz inny podmiot.

Wykres 60. Nazwa instytucji uczestniczących w badaniu przedstawicieli świadczących usługi społeczne

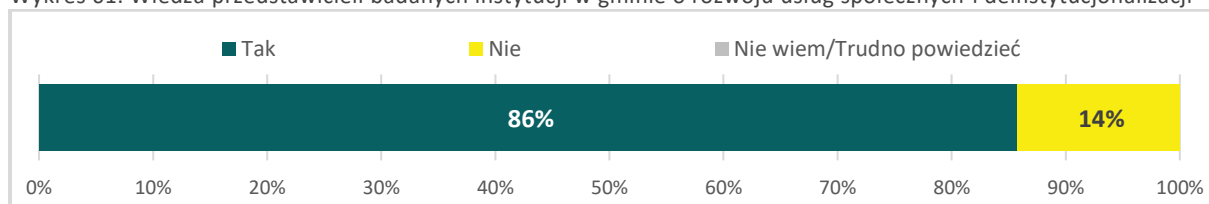
Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W przypadku nazw instytucji uczestniczących w badaniu zostały zidentyfikowane cztery podmioty: ośrodek pomocy społecznej, inny ośrodek wsparcia, powiatowe centrum pomocy rodzinie oraz DPS – dom pomocy społecznej.

II. Opinie przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne w gminie w zakresie rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji

Poniżej prezentujemy wyniki analizy danych uzyskanych w badaniu przedstawicieli świadczących usługi społeczne w zakresie ich podejścia do rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji.

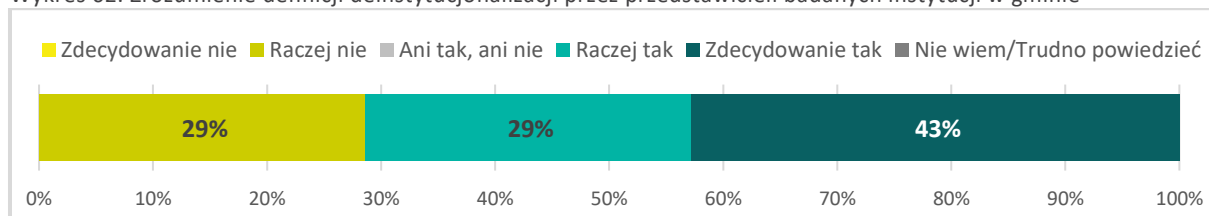
Wykres 61. Wiedza przedstawicieli badanych instytucji w gminie o rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Sześć z siedmiu przedstawicieli badanych instytucji w gminie ma wiedzę o rozwoju środowiskowych usług społecznych określaną pojęciem deinstytucjonalizacji.

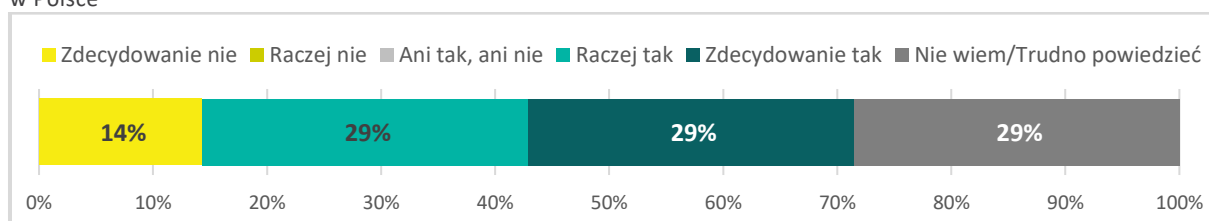
Wykres 62. Zrozumienie definicji deinstytucjonalizacji przez przedstawicieli badanych instytucji w gminie

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Deinstytucjonalizacja praktyk pomocowych to proces przechodzenia od organizowania wsparcia opartego na rozwiązaniach zakładowych, w których kluczową rolę odgrywają placówki całodobowe długookresowego pobytu, do organizowania wsparcia w sposób środowiskowy, z wykorzystaniem infrastruktury usług społecznych i innych zasobów społeczności lokalnych (M. Rymśa, 2022). Ta definicja jest zrozumiała dla pięciu z siedmiu respondentów uczestniczących w badaniu.

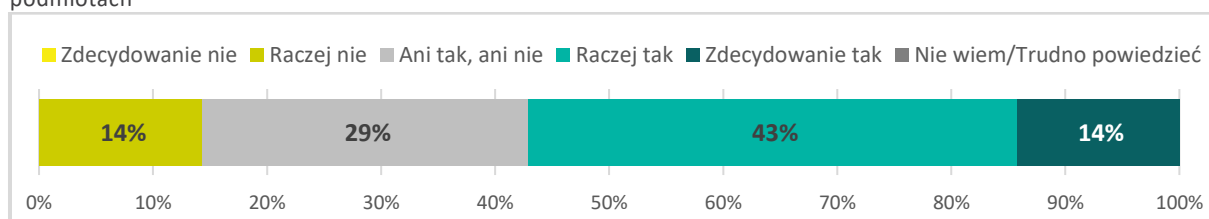
Wykres 63. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do słuszności wdrażania deinstytucjonalizacji w Polsce

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Czterech z siedmiu przedstawicieli badanych instytucji podziela zdanie, że rozwój środowiskowych usług społecznych, czyli deinstytucjonalizacja jest słusznym kierunkiem rozwoju polityki społecznej w Polsce.

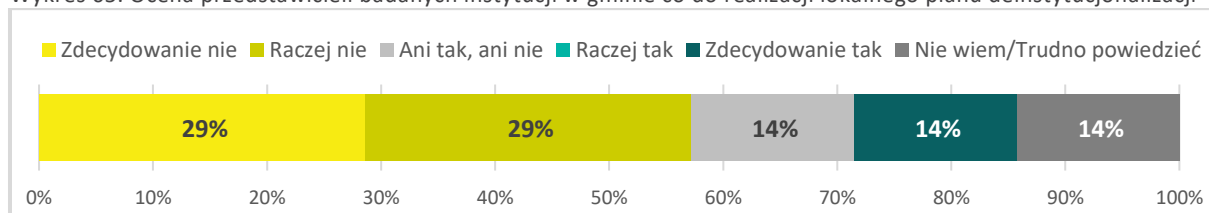
Wykres 64. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do potrzeby działań deinstytucjonalizacji w tych podmiotach

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Czterech z siedmiu przedstawicieli instytucji przyznaje, że ich podopieczni i personel wyrażali potrzebę rozwoju środowiskowych usług społecznych w tych podmiotach.

Wykres 65. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do realizacji lokalnego planu deinstytucjonalizacji

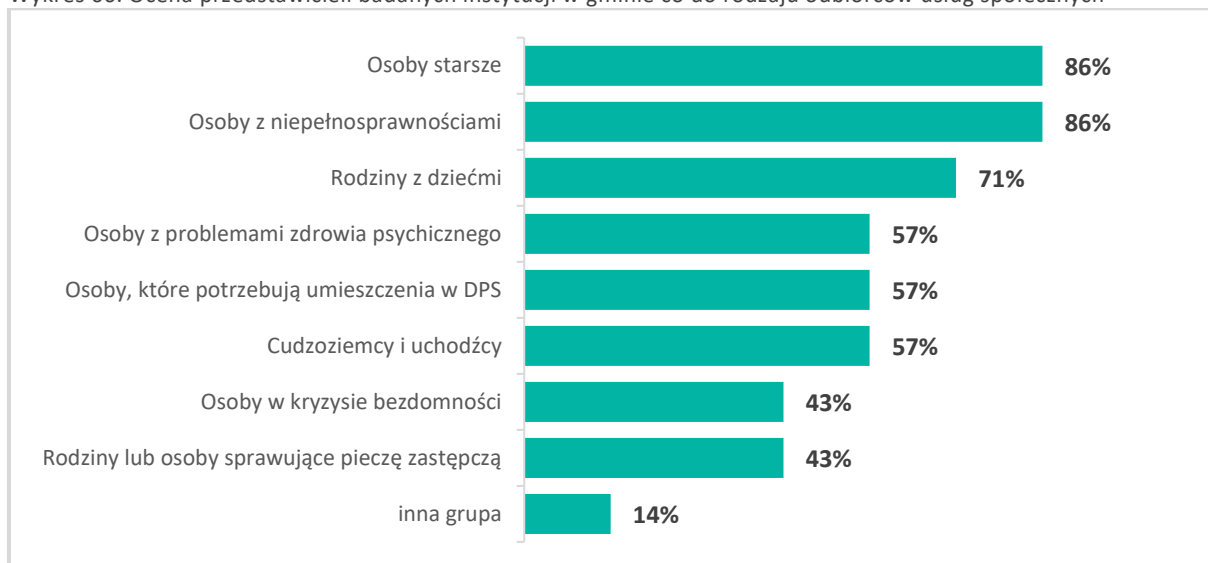
Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W jednej z badanych instytucji zlokalizowanych w gminie Pułtusk w opinii jej przedstawiciela jest realizowany lokalny plan deinstytucjonalizacji usług społecznych.

III. Analiza usług społecznych prowadzonych dla poszczególnych grup beneficjentów w badanych instytucjach, ich problemy w rozwoju i gotowości do świadczenia usług społecznych

Poniżej prezentujemy wyniki analizy danych uzyskanych w badaniu przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne dla poszczególnych grup beneficjentów, a także problemy w rozwoju i gotowości podmiotów do rozwoju tych usług.

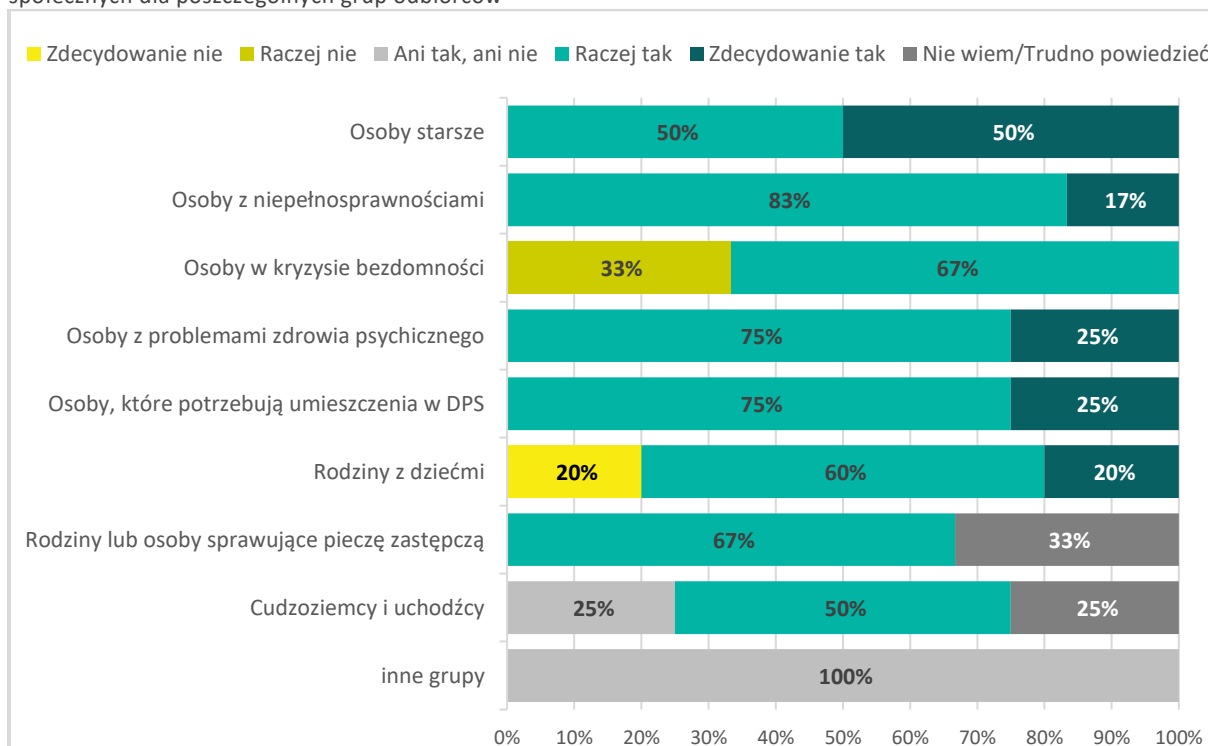
Wykres 66. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do rodzaju odbiorców usług społecznych

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Badane instytucje świadczą usługi społeczne głównie dla następujących grup: osoby starsze, osoby z niepełnosprawnościami oraz rodziny z dziećmi.

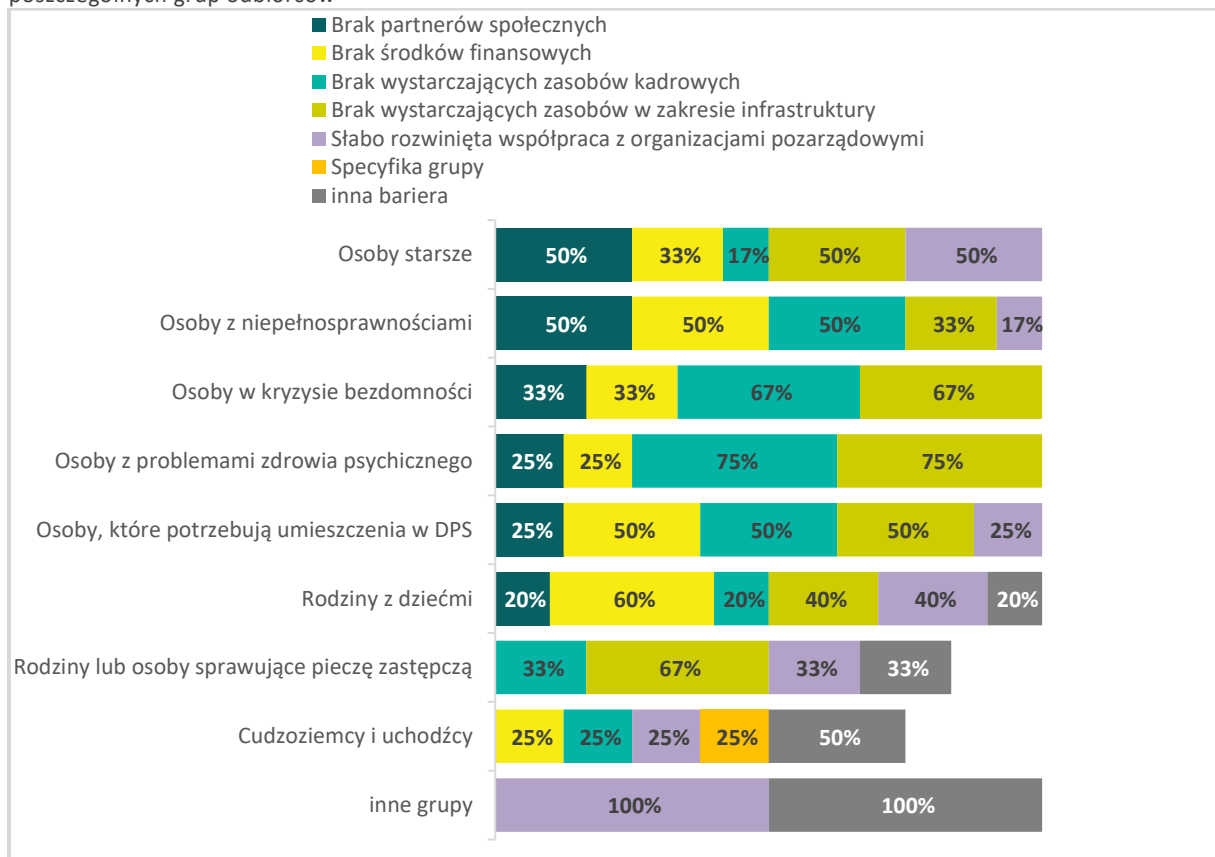
Wykres 67. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do pożądanego kierunku rozwoju usług społecznych dla poszczególnych grup odbiorców

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Zdaniem pracowników badanych instytucji przede wszystkim pożądanym jest w nich rozwój usług społecznych dla następujących grup odbiorców: osoby w kryzysie zdrowia psychicznego, osoby starsze, osoby z niepełnosprawnościami oraz osoby, które potrzebują umieszczenia w DPS (pytanie zadawano tylko instytucjom świadczącym usługi dla danych grup odbiorców).

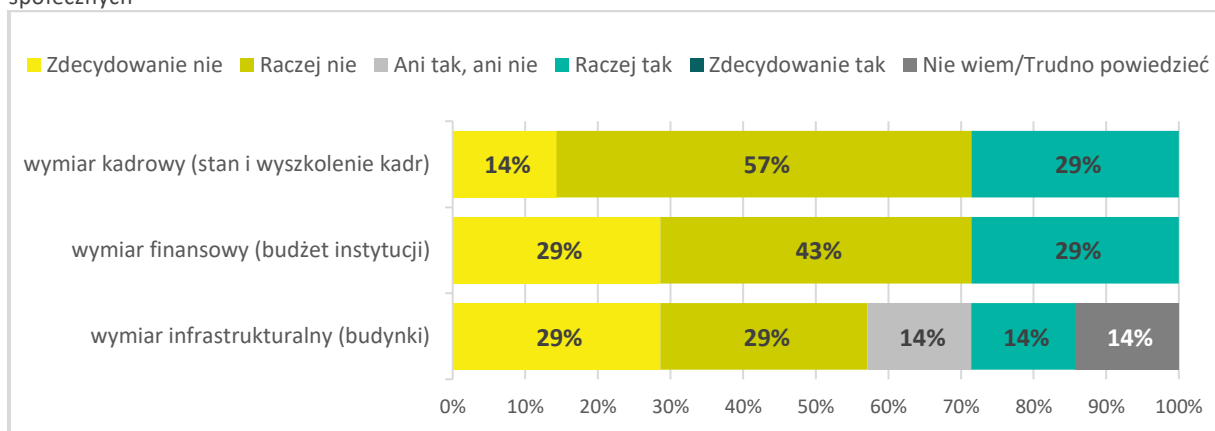
Wykres 68. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do barier w rozwoju usług społecznych dla poszczególnych grup odbiorców

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Główne bariery w rozwoju usług społecznych zgłaszane przez przedstawicieli badanych instytucji w stosunku do poszczególnych grup odbiorców w gminie Pułtusk to: brak środków finansowych, brak wystarczających zasobów kadrowych, brak partnerów społecznych oraz brak wystarczających zasobów w zakresie infrastruktury (pytanie zadawano tylko instytucjom świadczącym usługi dla danych grup odbiorców).

Wykres 69. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do gotowości tych podmiotów do rozwoju usług społecznych

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

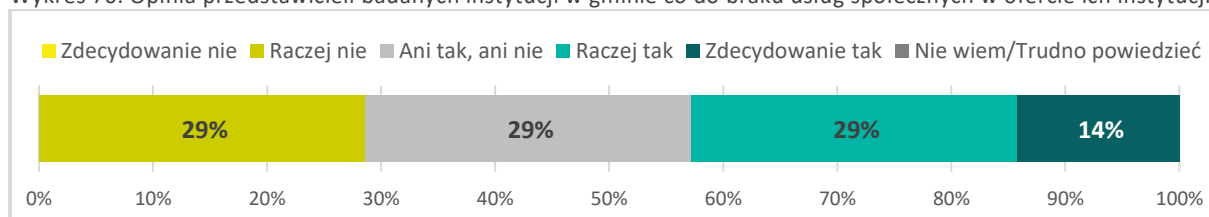
Instytucje zgłaszają brak gotowości do rozwoju usług społecznych biorąc pod uwagę następujące wymiary:

- wymiar kadrowy (stan i wykształcenie kadr) – raczej niegotowe
- wymiar finansowy (budżet instytucji) – raczej niegotowe
- wymiar infrastrukturalny (budynki) – raczej niegotowe.

IV. Opinie przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do braku usług społecznych w ofercie ich instytucji

Poniżej prezentujemy wyniki analizy danych uzyskanych w badaniu przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do braku usług społecznych w ofercie ich instytucji.

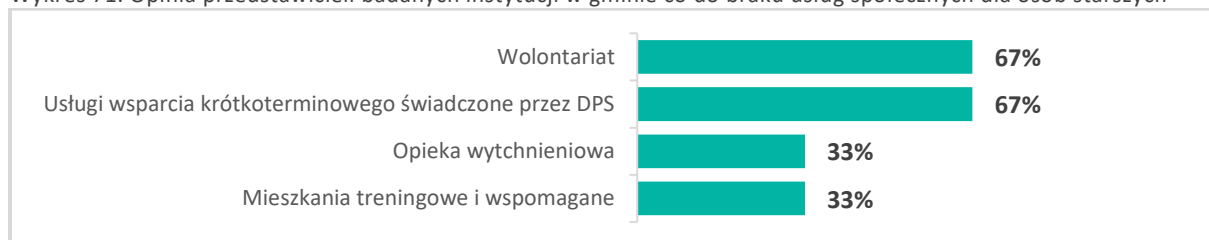
Wykres 70. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do braku usług społecznych w ofercie ich instytucji

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Zdaniem trzech z siedmiu przedstawicieli badanych instytucji w ich katalogu usług brakuje jeszcze usług społecznych, które mogłyby lepiej odpowiadać na potrzeby beneficjentów.

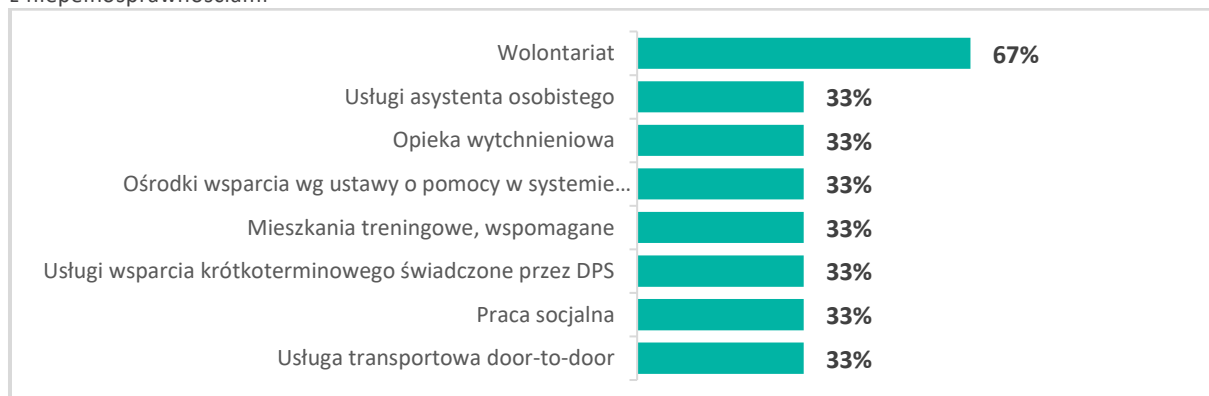
Wykres 71. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do braku usług społecznych dla osób starszych

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Zdaniem przedstawicieli badanych instytucji w ich katalogu usług brakuje usług społecznych dla osób starszych w postaci wolontariatu oraz usług wsparcia krótkoterminowego świadczonych przez DPS.

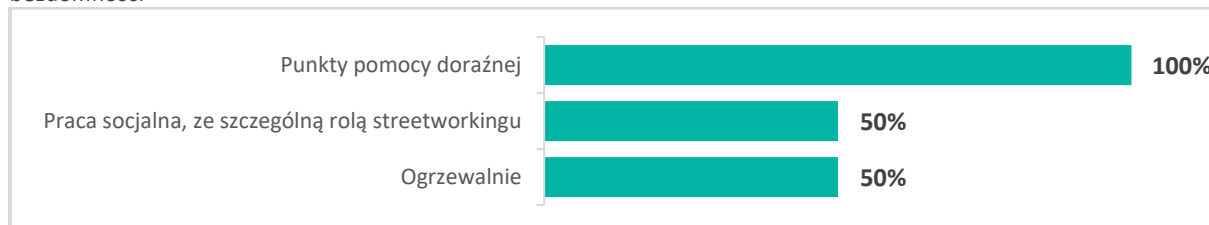
Wykres 72. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do braku usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Zdaniem przedstawicieli badanych instytucji w ich katalogu usług brakuje usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami w postaci: wolontariatu, usług asystenta osobistego, opieki wytchnieniowej, ośrodków wsparcia wg ustawy o pomocy w systemie dziennym, mieszkań treningowych i wspomaganych, usług wsparcia krótkoterminowego świadczonych przez DPS, pracy socjalnej oraz usługi transportowej door-to-door.

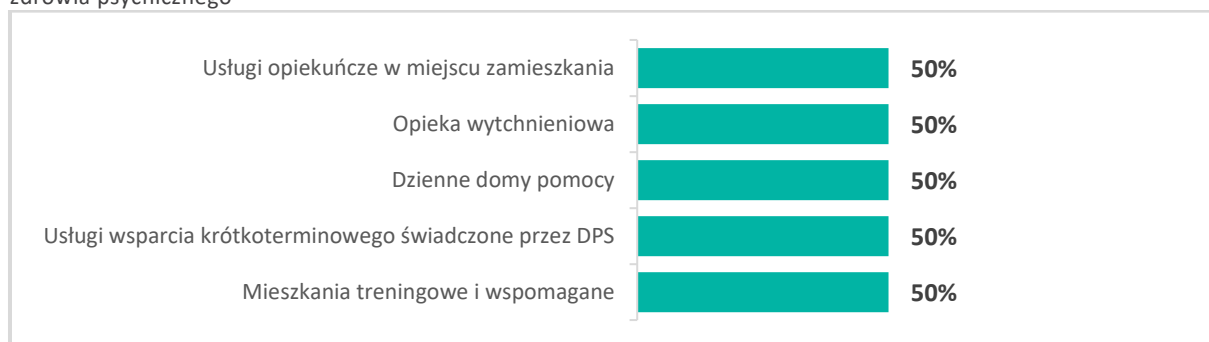
Wykres 73. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do braku usług społecznych dla osób w kryzysie bezdomności

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Zdaniem przedstawicieli badanych instytucji w ich katalogu usług brakuje usług społecznych dla osób w kryzysie bezdomności w postaci: punktów pomocy doraźnej, pracy socjalnej, ze szczególną rolą streetworkingu oraz ogrzewalni.

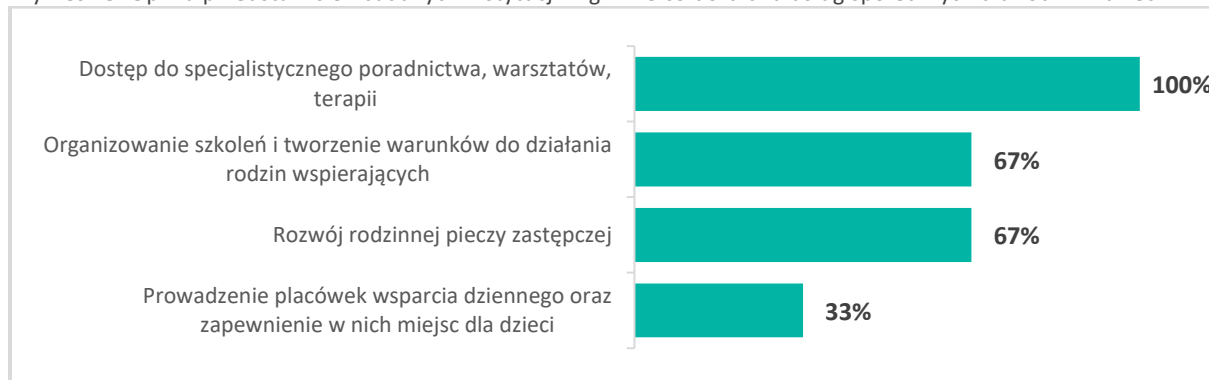
Wykres 74. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do braku usług społecznych dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Zdaniem przedstawicieli badanych instytucji w ich katalogu usług brakuje usług społecznych dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego w postaci: usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, opieki wytchnieniowej, dziennych domów pomocy, usług wsparcia krótkoterminowego świadczonych przez DPS oraz mieszkań treningowych i wspomaganych.

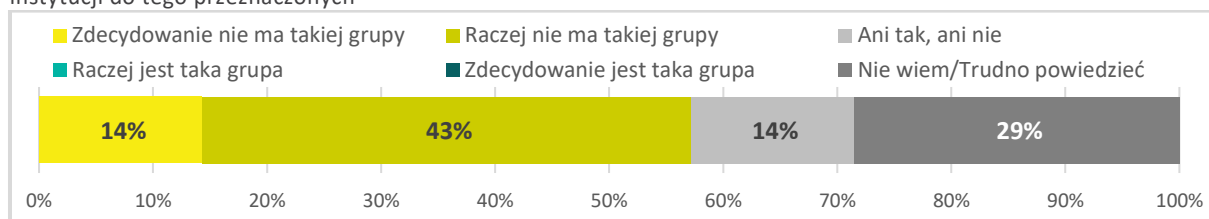
Wykres 75. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do braku usług społecznych dla rodzin z dziećmi

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Zdaniem przedstawicieli badanych instytucji w ich katalogu usług brakuje usług społecznych dla rodzin z dziećmi w postaci: dostępu do specjalistycznego poradnictwa, warsztatów, terapii, organizowania szkoleń i tworzenia warunków do działania rodzin wspierających, rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej oraz prowadzenia placówek wsparcia dziennego wraz z zapewnieniem w nich miejsc dla dzieci.

Wykres 76. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do grupy społecznej nie objętej wsparciem instytucji do tego przeznaczonych

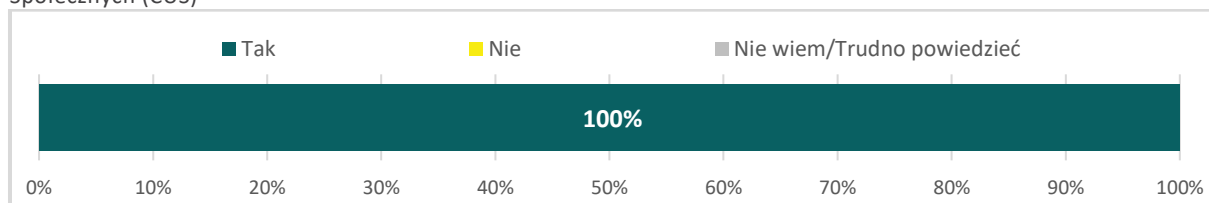
Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Pracownicy przebadanych instytucji nie wskazują, że jakaś grupa społeczna nie jest objęta wsparciem instytucji do tego przeznaczonych.

V. Opinie przedstawicieli badanych instytucji co do idei powstania Centrum Usług Społecznych (CUS)

Poniżej prezentujemy opinię przedstawicieli badanych instytucji co do idei powstania Centrum Usług Społecznych (CUS) na terenie gminy Pułtusk.

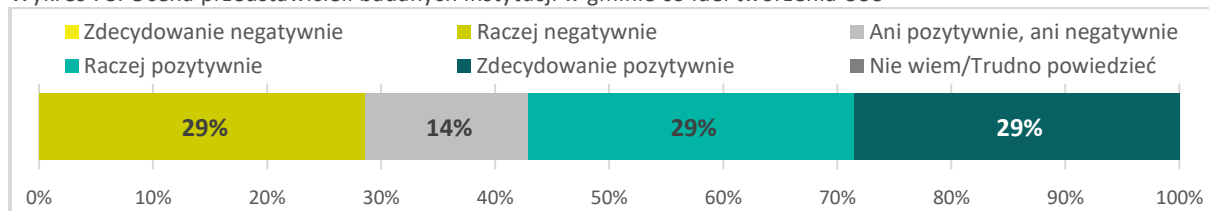
Wykres 77. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do znajomości idei tworzenia Centrum Usług Społecznych (CUS)

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Przedstawiciele badanych instytucji w gminie Pułtusk słyszeli o idei tworzenia Centrum Usług Społecznych.

Wykres 78. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do idei tworzenia CUS

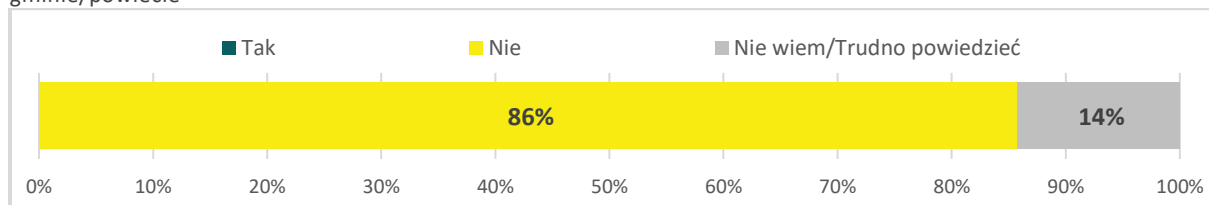

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Centrum Usług Społecznych to jednostka organizacyjna gminy utworzona dla jednej lub co najmniej dwóch gmin w celu zaspokajania potrzeb wspólnoty samorządowej w zakresie określonych usług społecznych oraz koordynacji tych usług, zgodnie z Art. 9. ustawy

o realizowaniu usług społecznych przez Centrum Usług Społecznych. Czterech z siedmiu przedstawicieli badanych instytucji pozytywnie ocenia ideę tworzenia Centrum Usług Społecznych w gminie Pułtusk.

Wykres 79. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do wiedzy na temat funkcjonowania CUS w ich gminie/powiecie

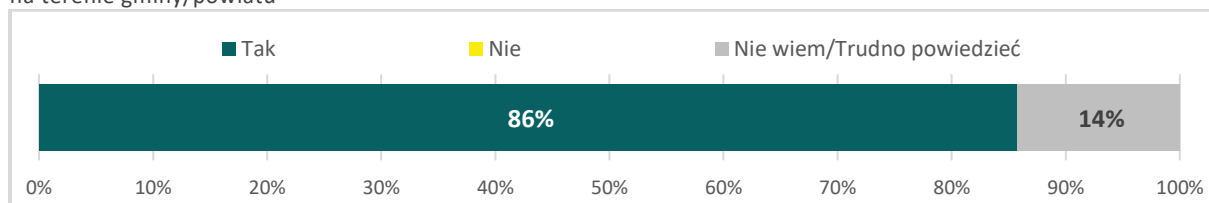
Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Sześć z siedmiu przedstawicieli instytucji przyznało, że w ich gminie lub powiecie nie funkcjonuje Centrum Usług Społecznych.

VI. Opinie przedstawicieli badanych instytucji co do funkcjonowania organizacji pozarządowych (NGO) i wolontariatu na terenie gminy

Poniżej prezentujemy opinię przedstawicieli badanych instytucji co do funkcjonowania organizacji pozarządowych (NGO) i wolontariatu na terenie gminy Pułtusk.

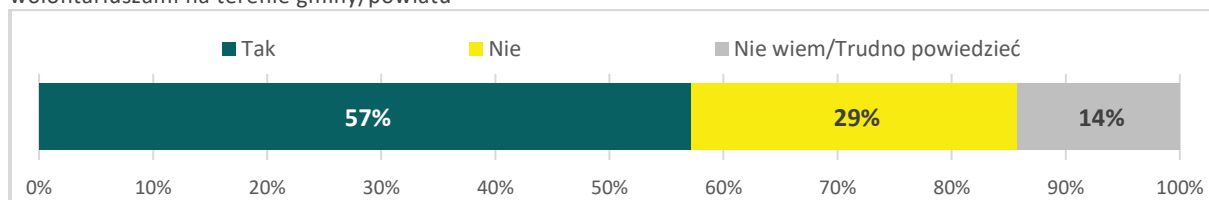
Wykres 80. Opinia przedstawicieli badanych instytucji co do funkcjonowania organizacji pozarządowych (NGO-sów) na terenie gminy/powiatu

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Sześciu z siedmiu przedstawicieli instytucji przyznało, że w ich gminie lub powiecie działają organizacje pozarządowe.

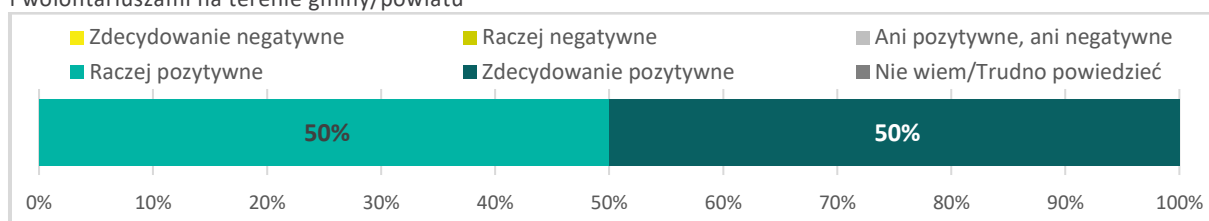
Wykres 81. Doświadczenie przedstawicieli badanych instytucji we współpracy z organizacjami pozarządowymi i wolontariuszami na terenie gminy/powiatu

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Czterech z siedmiu przedstawicieli badanych instytucji, mających świadomość działania na ich terenie organizacji pozarządowych, deklaruje doświadczenie współpracy z wolontariuszami lub organizacjami pozarządowymi.

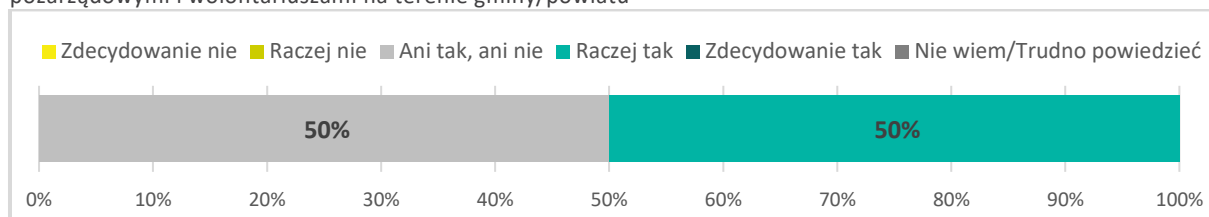
Wykres 82. Ocena doświadczenia przedstawicieli badanych instytucji we współpracy z organizacjami pozarządowymi i wolontariuszami na terenie gminy/powiatu

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Doświadczenia przedstawicieli badanych instytucji we współpracy z organizacjami pozarządowymi i wolontariuszami na terenie gminy/powiatu są pozytywne.

Wykres 83. Zainteresowanie przedstawicieli badanych instytucji do nawiązania współpracy z organizacjami pozarządowymi i wolontariuszami na terenie gminy/powiatu

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Instytucje, które nie mają doświadczenia współpracy z wolontariuszami lub organizacjami pozarządowymi byłyby zainteresowane nawiązaniem współpracy z nimi.

SPIS TABEL

Tabela 1. Sytuacja demograficzna w gminie Pułtusk w 2023 r.	17
Tabela 2. Sytuacja gospodarcza w gminie Pułtusk w 2023 r.	18
Tabela 3. Kapitał społeczny w gminie Pułtusk w 2023 r.	18
Tabela 4. Jednostki organizacyjne pomocy społecznej na terenie gminy Pułtusk.....	19
Tabela 5. Podmioty ekonomii społecznej na terenie gminy Pułtusk	19
Tabela 6. Organizacje pozarządowe na terenie gminy Pułtusk.....	20
Tabela 7. Podmioty niepomocowe na terenie gminy Pułtusk	20
Tabela 8. Osoby korzystające z pomocy społecznej w miejskim ośrodku pomocy społecznej w 2023 r.....	21
Tabela 9. Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej w miejskim ośrodku pomocy społecznej w 2023 r w podziale na wiek i płeć.....	21
Tabela 10. Powody przyznawania pomocy społecznej w miejskim ośrodku pomocy społecznej w gminie Pułtusk w 2023 r.....	22

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Charakterystyka grupy badawczej pod kątem płci respondentów	28
Wykres 2. Charakterystyka grupy badawczej pod kątem wieku respondentów	28
Wykres 3. Charakterystyka grupy badawczej pod kątem wykształcenia respondentów	28
Wykres 4. Charakterystyka grupy badawczej pod kątem sytuacji zawodowej respondentów	28
Wykres 5. Charakterystyka grupy badawczej pod kątem sytuacji materialnej respondentów	29
Wykres 6. Charakterystyka grupy badawczej pod kątem stopnia zadowolenia zamieszkiwania na terenie gminy przez respondentów	29
Wykres 7. Odsetek osób starszych wśród rodziny lub znajomych w ocenie badanych	29
Wykres 8. Ocena wsparcia osób starszych przez gminę	30
Wykres 9. Opinia badanych mieszkańców o wystarczalności usług społecznych oferowanych dla osób starszych	30
Wykres 10. Ocena badanych dostępności (uzyskania) usług społecznych dla osób starszych	30
Wykres 11. Zapotrzebowanie na usługi społeczne dla osób starszych	31
Wykres 12. Korzystanie z usług społecznych przez osoby starsze.	31
Wykres 13. Poziom zadowolenia z usług społecznych dla osób starszych	32
Wykres 14. Przyczyny niekorzystania z usług społecznych przez osoby starsze	32
Wykres 15. Brakujące w gminie usługi społeczne dla osób starszych	32
Wykres 16. Odsetek osób z niepełnosprawnościami wśród rodziny lub znajomych w opinii badanych	33
Wykres 17. Ocena wsparcia osób z niepełnosprawnościami przez gminę	33
Wykres 18. Opinia o wystarczalności usług społecznych oferowanych dla osób z niepełnosprawnościami	34
Wykres 19. Ocena dostępności (uzyskania) usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami	34
Wykres 20. Zapotrzebowanie na usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnościami	34
Wykres 21. Korzystanie z usług społecznych przez osoby z niepełnosprawnościami	35
Wykres 22. Poziom zadowolenia z usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami	35
Wykres 23. Przyczyny niekorzystania z usług społecznych przez osoby z niepełnosprawnościami.	36
Wykres 24. Brakujące w gminie usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnościami	36
Wykres 25. Odsetek osób w kryzysie bezdomności wśród rodziny lub znajomych w opinii badanych.	37
Wykres 26. Ocena wspierania osób w kryzysie bezdomności przez gminę	37
Wykres 27. Opinia o wystarczalności usług społecznych oferowanych dla osób w kryzysie bezdomności	38
Wykres 28. Ocena dostępności (uzyskania) usług społecznych dla osób w kryzysie bezdomności	38
Wykres 29. Zapotrzebowanie na usługi społeczne dla osób w kryzysie bezdomności	38
Wykres 30. Korzystanie z usług społecznych przez osoby w kryzysie bezdomności	39
Wykres 31. Poziom zadowolenia z usług społecznych dla osób w kryzysie bezdomności	39
Wykres 32. Brakujące w gminie usługi społeczne dla osób w kryzysie bezdomności	39
Wykres 33. Odsetek osób w kryzysie zdrowia psychicznego wśród rodziny lub znajomych w opinii badanych	40
Wykres 34. Ocena wspierania osób w kryzysie zdrowia psychicznego przez gminę	40

Wykres 35. Opinia o wystarczalności usług społecznych oferowanych dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego w gminie	41
Wykres 36. Ocena dostępności (uzyskania) usług społecznych dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego.....	41
Wykres 37. Potrzeba usług społecznych dla osób z problemami zdrowia psychicznego w gminie	41
Wykres 38. Korzystanie z usług społecznych dla osób z problemami zdrowia psychicznego.....	42
Wykres 39. Poziom zadowolenia z usług społecznych dla osób z problemami zdrowia psychicznego .	42
Wykres 40. Przyczyny niekorzystania z usług społecznych dla osób z problemami zdrowia psychicznego.....	43
Wykres 41. Brakujące w gminie usługi społeczne dla osób z problemami zdrowia psychicznego.....	43
Wykres 42. Odsetek rodzin zamieszkujących z dziećmi na terenie gminy	44
Wykres 43. Ocena wspierania rodzin z dziećmi przez gminę	44
Wykres 44. Opinia o wystarczalności usług społecznych oferowanych dla rodzin z dziećmi	44
Wykres 45. Ocena dostępności (uzyskania) usług społecznych dla rodzin z dziećmi	45
Wykres 46. Potrzeba usług społecznych dla rodzin z dziećmi	45
Wykres 47. Korzystanie z usług społecznych przez rodziny z dziećmi	46
Wykres 48. Poziom zadowolenia z usług społecznych dla rodzin z dziećmi	46
Wykres 49. Przyczyny niekorzystania z usług społecznych przez rodziny z dziećmi	46
Wykres 50. Brakujące w gminie usługi społeczne dla rodzin z dziećmi.....	47
Wykres 51. Dostępne i wykorzystywane usługi niepomocowe.....	48
Wykres 52. Potrzeba zaangażowania instytucji powiatowych w realizację usług społecznych dla osób, które potrzebują pomocy DPS	49
Wykres 53. Potrzeba zaangażowania się instytucji powiatowych w realizację usług społecznych dla rodzin lub osób sprawujących pieczę zastępczą nad dziećmi.....	49
Wykres 54. Potrzeba zaangażowania instytucji powiatowych w realizację usług społecznych dla cudzoziemców i uchodźców	49
Wykres 55. Płeć uczestniczących w badaniu przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne.....	51
Wykres 56. Wiek uczestniczących w badaniu przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne.....	52
Wykres 57. Stanowisko uczestniczących w badaniu przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne.....	52
Wykres 58. Staż pracy uczestniczących w badaniu przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne.....	52
Wykres 59. Podmiot prowadzący dla instytucji uczestniczących w badaniu przedstawicieli realizujących usługi społeczne.....	52
Wykres 60. Nazwa instytucji uczestniczących w badaniu przedstawicieli świadczących usługi społeczne.....	53
Wykres 61. Wiedza przedstawicieli badanych instytucji w gminie o rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji	53
Wykres 62. Zrozumienie definicji deinstytucjonalizacji przez przedstawicieli badanych instytucji w gminie	53
Wykres 63. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do słuszności wdrażania deinstytucjonalizacji w Polsce	54
Wykres 64. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do potrzeby działań deinstytucjonalizacji w tych podmiotach	54

Wykres 65. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do realizacji lokalnego planu deinstytucjonalizacji	54
Wykres 66. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do rodzaju odbiorców usług społecznych	55
Wykres 67. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do pożądanego kierunku rozwoju usług społecznych dla poszczególnych grup odbiorców	55
Wykres 68. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do barier w rozwoju usług społecznych dla poszczególnych grup odbiorców	56
Wykres 69. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do gotowości tych podmiotów do rozwoju usług społecznych	56
Wykres 70. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do braku usług społecznych w ofercie ich instytucji.....	57
Wykres 71. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do braku usług społecznych dla osób starszych.....	57
Wykres 72. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do braku usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami.....	57
Wykres 73. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do braku usług społecznych dla osób w kryzysie bezdomności.....	58
Wykres 74. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do braku usług społecznych dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego	58
Wykres 75. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do braku usług społecznych dla rodzin z dziećmi	58
Wykres 76. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do grupy społecznej nie objętej wsparciem instytucji do tego przeznaczonych	59
Wykres 77. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do znajomości idei tworzenia Centrum Usług Społecznych (CUS)	59
Wykres 78. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do idei tworzenia CUS.....	59
Wykres 79. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do wiedzy na temat funkcjonowania CUS w ich gminie/powiecie.....	60
Wykres 80. Opinia przedstawicieli badanych instytucji co do funkcjonowania organizacji pozarządowych (NGO-sów) na terenie gminy/powiatu	60
Wykres 81. Doświadczenie przedstawicieli badanych instytucji we współpracy z organizacjami pozarządowymi i wolontariuszami na terenie gminy/powiatu	60
Wykres 82. Ocena doświadczenia przedstawicieli badanych instytucji we współpracy z organizacjami pozarządowymi i wolontariuszami na terenie gminy/powiatu.....	61
Wykres 83. Zainteresowanie przedstawicieli badanych instytucji do nawiązania współpracy z organizacjami pozarządowymi i wolontariuszami na terenie gminy/powiatu.....	61